

Legjobb és leghíresebb
pipere hölgypor: a
La VELOUTINE
Különleges Rizpor
BISMUTTAL VEGETIVÉ
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

A NAGY KRACH!

New-York és London az európai szárazföldet sem kímélték meg a nagy esztárnyár indította érette magát egész készletét — a munkadíj osekély megtérítése mellett — elajándékozni. En vagyok felhatalmazva ezen megbízást eszközölni. En tehát minden embernek adom az alatt felsorolt tárgyakat pusztán **6 frt 60 kr.** megértésére melletti és pedig:

- 6 drb legfin. asztalként val. pengével
- 6 amer. szab. ezüst villát egy drból
- 12 evőkanalat,
- 12 kávékanalat,
- 1 levestemerőkanalat
- 1 tejsmerőkanalat
- 1 tojástartót,
- 1 angol Victoriatálcát,
- 1 pompás asztalk-gyertyatartót,
- 1 teaszűrőt,
- 1 legnobb eszkorszórót,
- 44 drb összesen csak **6 frt 60 kr.**

A fenti 44 tárgy eszelőti 40 frba kerül és most ezen minimális árért **6 forint 60 krajczárért** kapható. Az amerikai szab. ezüst egy teljesen fehér fém, mely ezüst színét 25 éven át megtartja, miért is jótállás vállaltatik. Legjobb bizonyítékán, hogy ezen hirdetés

Nem szélhámoság

ezennel nyilvánosan kötelezem magamat arra, hogy ha az árú nem felel meg kifogás nélküli visszatérítésemre a pénzt. Senki se mulassza el a kedvező alkalmat, ezen remek garitúrát megszerezni, a mely különösen ajánlatos házassági és alkalmi ajándéknak és jobb hástartások részére.

Kapható csak HIRSCHBERG A-nál

az egyesült amerikai szabad. ezüstárny gyár főképviseleténél,
Bécs, II., Rembrandtstrasse 19/7. Telefon 7114.

Szétküldés a vidékre utánvétellel, vagy az összes előlege beklüldés mellett. **Posta- és postaköltségre valódi.** (Egyszerűségi érc.)
Kívonát az alábbi levelekben:
Bécs, évesközkiadományát megkaptam, melyet nagyon meg vagyok elégedve és kérem még egy olyan garitúrát, 14 drb. amerikai szab. ezüstből állva, küldeni.
Bozovica, Kr.-Szörényim. 18/7. 896.

Keresztes S. főszolgabíró
"Az első kiadományom nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy garitúrát."
Kálcsa. Majorosy János, kanonok.
"A kiadományt vettem, nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy kiadományt 6 frt 60 krért."
Kozlovsvár. Bámfy báró ő ezcell.

A női szépség
emelésére, kiküldetésére és fenntartására legkifutóbb, teljesen árthatatlan, vegyészeti és szerves készítmény a
7602

Margit Crème
Rövid idő alatt szünteti szepit, májfoltot, pattanást, bőrkéret (mitesszer) és minden más bőrbaját. Kismintja a ráncokat és himóhélyeket, még koros egyéneknek is tőle bájos arczint kölcsönöz, ára 50 kr., nagy 1 forint.
Margit hölgypor 60 kr., 3 szichen.
Margit szappan 35 kr., Margit fogpép (Zahnpaste) 50 kr.

Készítő **FÖLDES** gyógyszerháza,
Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz.
Főraktár: **Török József** gyógyszerháza, Budapest, Király-utca 12.

Régiségek Antik butorok, bronce-ök, meissenai és Alt-wien porcellán, antik ókszerék, nippel, kékpek és bronce-oszillárok most olcsón kaphatók:
RETHY ZSIGMOND-nál IV., Granátos-utca 8.
Hagyatékok megbecsültetnek és esetleg megvételnek.

A mi öltönyeink
feltűnést keltenek.
Egy elegáns öltöny 12 frt, téli kabát 14 forint és feljebb az **Angol szabónál** Kohn Heilmann és fia, Budapest, Károly-körút 12. földszint és első emelet kaphatók. Szabott-árak Tessedák a szímlapokra figyelni. 7876

KIRÁLYNŐ-ARCZCRÉME,
legjobbnak ismert arczszépítő a világon.

Ezen arczcrème a legújvidebb idő alatt eltávolít az arczról minden bőrtisztatlanságot, u. m. szepit, pirosas, mitesszer stb. a azt hűfőkére és lágyvá teszi. Teljesen ártalmatlan. Egy tégely 70 kr., királynő-arczcrème szappan 1 drb 50 kr. — Királynő-hölgypor fehér, rózsás és csermés színenben 1 doboz 70 krajczár. Szétküldési díjak:

Temesváry József
Anyag-gyógyszerháza
Zombor, Jókai-ter 2.
Budapest Török József gyógyszerháza, Király-utca 12. sz.

50 év óta
közkedveltségnek örvendőnek **köbűgés, rekedtség, torok és légzési szervek működési zavaráinak a kitűnőnek bizonyult**

EGGER-féle MELLPASZTILLÁK
(1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadoz 25 kr.)
Bérmentesítés 20 kr. — A gyomor rendetlen működésénél radikális hatásúnak bizonyultak

EGGER szódapasztillái
(1 doboz 30 kr.) Bérmentesítés 20 kr. Mindkét szor kapható minden gyógyszerháza. — Fő- és székhelyei: Rákóczi Magyarországon. **Nador gyógyszerháza**, Budapest, Váci-körút 17.

Vérszegények és lábbadozók

Serravallo Chinabört vassal igénynek
1/5 liter ára 1 frt 20 kr.
1/2 liter ára 2 frt 20 kr.

Készítő **Serravallo gyógyszerész** Triestben.
Pompás ízű, a miert a gyermekek is igen szívesen isszák. Sokszor kintintették. Minden gyógyszerháza kapni.

MINDENÜTT KAPHATÓ
A **RETHY FELE**
PEMETERUCZUKORKA LEGJOBB
rekedtség, köhögés és hurut ellen.
1 doboz ára 30 kr., 5 doboz bérmentesítés 1 frt 50 kr.
Szétküldés:
RETHY BÉLA gyógyszerész Békés-Csabán.

Cacao van Houten
Tápláló, üdítő és könnyen emészthető ital.

Legjobb a szájnak és fogaknak.
Antiseptikus, kőmész, tisztító, egyszóval, kellemes és jóval tisztább, az eddig ismert legjobb fogkezelő.
OSAN-kezelés érvényben 40 kr.
OSAN-fogpor bérmentesítés 45 kr.

OSAN-féle RÓZSATEJ
A legjobb tejszerű, egészséges táplálék, 1 liter 1 frt, hűtővel, 1 doboz 30 kr.
CZERNY-FELE a legjobb HAJFESTŐKÉK szőke, barna, és fekete. Ára 3 frt 50 kr.

Tanningene
Vérhámozó, lázcsillapító, nyugtató, utána érzékeny.
ANTON J. CZERNY, Bécs, XVIII., Carl Ludwigs Strasse 6.
Budapest Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerháza, Király-utca 12. és Egger-féle Rádor-gyógyszertár, Rákóczi-utca 17. A készítmények egyenként, vagy egyaránt kaphatók és postaküldésben. Szétküldés az ország minden részére, de csak a postaküldés, vagy pedig a személyesen a Czerney-nél történő megvásárlás után.

Báti Selyemkelmék
pompás újdonságok, valamint fehér, fekete és színes selyemkelmék mindenféle minőségben. Kővetlen eladás magánosoknak igazi gyári árakon, porto- és vámmentesen a házhoz szállítva. Ezer meg ezer elismerő irat. Milyen színekből óhajt Ön mintákat?
GRIEDER ADOLF ÉS TSA
selyemkélme-gyárak szövetségé Zürich. 5783
Spanyol kir. udvari szállítók. Spanyol kir. udvari szállítók.

Z. BÁRDI GABI GRÓFNÉ
Ó méltóság — elismert fővárosi szépség — legkiválóbb toletté-család!

Satanela - hölgypor
(fehér, rózsás és csermés) és **SATANELLA-CRÉME**
hajszépség-ápoló és hajhullás-arcz azonnali elhárítására!

A kettő együttes és külön-külön használható! Annyan különösképpen a többi készítményétől, hogy használható minden időben, abban lehet hagyni — a nélkül — hogy a legkisebb foltot vagy ráncot hagyja maga után. Nem marj és nem éget!

Satanela-hajszesz
mely a hajhullást akkor is megállítja, ha az a legnagyobb betegségek következménye; hajnövekedést elősegíti; mely nem bántja, hajtörés és korpaképződés nem létezik. Egyedül készíti: **Erdey Béla** gyógyszerész, Szabadallyáson (Posta). Főraktár: **Török József** Király-utca, **Molnár és Moser** Kornalherczeg-utca, **Lux Mihály** Museum-körút, **Majthényi Béla** Egyetem-utca.

Ará 1 forint.

Kwizda-féle Restitutionsfluid
cs. és kir. szab. mosóvíz lovaknak.
Egy üveg ára 1 frt 40 kr.
35 év óta használják udvari lóállókban, nagyobb katonai és polgári lóállókban, nagyobb megerőltetésektől elolt erőtősezt, ilyenek után az erő visszaszerzésére; továbbá rándulásoknál, az izmok merevsége esetén sőt a lovakat a trainingben erőpróbákra készíti. Valódi minőségben csak fent látható védjeggyel ellátva kapható Ausztria és Magyarország összes gyógyszerházaiban és drogueriaiban. Főraktár:

Kwizda Ferencz János.
cs. és kir. o.-m., román kir. és bolg. fejed. ud. szállító, kers. gyógyszerésznél 7040 Kornburgban, Bécs mellett.

42. SZÁM. 1898. BUDAPEST, OKTÓBER 16. 45. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** egész évre 12 frt félévire — 6 • Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG** egész évre 8 frt félévire — 4 • Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK** egész évre 5.— Kétféle előfizetésre a postallag meghatározott viteldij is csatolandó. 2.50

EGY MAGYAR TÖRTÉNETI KÉPGYŰJTEMÉNY.
Ernszt Lajos gyűjteménye.

TE ESZTENDŐ komoly, öntudatos munkájának s folyton fokozódó áldozatkészségnek eredménye az a nagybecsű magán gyűjtemény, melyet igazán nevezetes szempontok tesznek mennél szélesebb körök figyelmére és elismerésére érdemessé. Megteremtője, mikor gyűjteménye körvonalait kijelölte, nem is sejtette, hogy merész ábrándjai ily szép valóra fognak válni, s abban, hogy a kezdet nehézségei

vel oly sikeresen szembe tudott szállni, lelkesedésének és nemzeti érzésének oly bizonyítékát adta, mely valóban a legszebb reményeket kelteti iránta a jövőre nézve is.
Már maga az az ezme, a mely a gyűjtemény vezérelvül szolgál, a mily érdekes, épen oly nagyszabású.
Ernszt Lajos ugyanis egy magyar nemzeti történeti képgyűjtemény létrehozását tűzte ki célul maga elé. Nem riasztotta vissza az a gyakran hangoztatott panasz, hogy nemzeti emlékekben szegények vagyunk. Hazafias buz-

gósága s a nemzeti múlt iránt való mély érdeklődése nem tudott megnyugvást találni abban, hogy állami gondozás alatt álló intézetek amúgy is elvégzik az összegyűjtés fáradságos munkáját. Érezte, hitte, hogy a komoly törekvésnek ezen a mezőn is lehet aratásra kilátása; igen jól belátta, hogy a hivatalos adminisztráció elkerülhetetlen nehézségeivel inkább csak a széles országúton halad, s hogy az állami gyűjtemények fődadatai mellett igen üdvös munkát végezhet, a ki a rejtettebb ösvényeket is végig kutatja. S ez az erős hit, párosúlva munka-

POLITIKAI VONATKOZÁSÚ ARCZKÉPEK.

ERNSZT LAJOS MAGYAR TÖRTÉNETI KÉPGYŰJTEMÉNYÉBŐL.

kedvvel és kitartással, ime megtermette a maga gyűmölését. Valóban méltán írhatta a magyar közmívelődés minden mozzanatát oly gondnal figyelő Szily Kálmán erről a gyűjteményről a következő sorokat: «Bámulom, hogy egy fiatal ember alig tíz év alatt ily nagy becsű gyűjteményt birt összeállítani. Mire képes a buzgalom s a hazaszeretet: e gyűjtemény fényes bizonyíték reá!» Tegyük hozzá még, hogy a szakértelem. Mert köztudomású dolog, hogy az ennek híján levő gyűjtői buzgóság a legtöbbször nem egyéb időnek, pénznek egyszerű és sokszor árthatmas elfecsérlésénél. Ernst Lajos a szükséges történeti és művészeti ismeretekkel fölkészülve folytatja gyűjteménye gyarapítását és fejlesztését. Szorgalmas egyetemi tanulmányai mellett beutazta Német-, Olasz- és Franciaországot, különös figyelmet fordítván a nemzeti történeti gyűjteményekre. S épen első velencei útazása alkalmával a Doge-palotában Velence dicső multját visszatükröztető gyűjtemények hatása alatt határozta el, hogy minden erejét a magyar nemzeti múlt emlékeinek föl kutatására fogja szentelni.

1894-ben már kezdtek kibontakozni a gyűjtemény főbb körvonala, s ennek a Történelmi képesarnokban való ideiglenes elhelyezése volt Ernst Lajos első szereplése a nagyobb nyilvánosság előtt. A Történelmi Képesarnok akkor kiadott katalógusában az Ernst-féle ideiglenes letét 59 számmal szerepel. S ha elgondoljuk, hogy most a gyűjtemény már több termet foglal el s csak a lapunk jelen számában bemutatott, nagyon is megválogatott darabok száma majdnem meghaladja a félszázat: elképzelhetjük, hogy ebben az esetben mekkora szorgalom társult a jó szerencséhez.

Most már valóságos kis múzeum az Ernst Lajos magángyűjteménye, a mely ha külföldön

Jerichen Boldizsár metszete 1566-ból.
ZRINYI MIKLÓS, A SZIGETVÁRI HÓS LEGRÉGIBB ARCZKÉPE.
(Egyetlen ismert példány.)
ERNSZT LAJOS MAGYAR TÖRTÉNETI KÉPGYŰJTEMÉNYÉBŐL.

volna, már rég emlegetés tárgya volna még az útikönyvekben is, s melyet tulajdonosának itt nálunk is előbb-utóbb egészen nyilvánossá kell tennie. Erre nézve a legnagyobb akadály a szerencsés fiatal ember szerénysége. Egyébként Ernst már most is a legnagyobb készséggel használatára bocsátja gyűjteményét mindazoknak, a kik a tudomány vagy a művészet szempontjából érdeklődnek iránta, s a hazai történettudomány, valamint a művészet már is igen sok hasznát vette e kincses bányának. Az «Athenaeum» ezredévi nagy történetének, a Beöthy Zsolt képes irodalomtörténetének, s a Szilágyi Sándor által szerkesztett «Történeti Életrajzok» című vállalatnak alig van kötete, melyben az Ernst Lajos gyűjteményéből érdekesebb-másolatokat nem találunk. A «Vasárnapi Ujság»-nak is többször volt már alkalma e gyűjtemény egyes érdekes tárgyait képekben bemutatni. Ma, a ki a magyarországi festészet vagy szobrászat történetével foglalkozik, el nem mulaszthatja, hogy a gyűjteményben levő emlékeket, vagy a gyűjteménynek egyre gazdagodó kéziratárát föl ne használja. Szana Tamás is több nevezetes darabot közölt e gyűjteményből magyar műtörténeti munkáiban. S Ernst Lajos abban találja legfőbb örömét, ha íróknak, vagy művészeknek ily módon szolgálatára lehet; mert egész gyűjtésének egyik legszebb tulajdonsága, hogy, mint Szalay Imre, a Nemzeti Múzeum igazgatója találóan megjegyezte, «gyűjteménye minden tárgyát közkinésnek tekinti». Ebben annyira megy, hogy némely dolgokat saját költségén sokszorosítva is kiad gyűjteményéből. Nem rég indította meg «Magyar Műtörténeti Adatok» című kiadványainak sorozatát, melyben rendre közzé fogja tenni a gyűjteményében lévő művészettörténeti becsű kéziratokat. A sort Hes

PERSA KÖVET RUDOLF MAGYAR KIRÁLYNÁL PRÁGÁBAN, 1605-BEN.

PERSA KÖVET RUDOLF MAGYAR KIRÁLYNÁL PRÁGÁBAN, 1605-BEN.

Jánosnak 1820-ban készült s magyar képző művészeti akadémia föllállítására vonatkozó tervezetének közrebecsátásával kezdte meg, melyet annak idején az orsz. régészeti és embertani társaságban is bemutatott. Ezt fogják követni az Izsó Miklóstól és Markó Károlytól hátramaradt iratok, levelezések, melyeknek kiadásai mintegy kiegészítő oklevéltárak lesznek az említett művészekről Szana Tamástól megirt monografiákhoz.

Ime, ezek a czélatok és törekvések lebegnek Ernst Lajos szeméi előtt. Nemzeti életünk jelen korszakában az általa művelt tér egyike a legszerencsésebben megválasztottaknak. Összegyűjteni politikai és szellemi életünk jelesei- nek egykorú eredeti képmásait, a nemzeti történelem nagy eseményeit a művészet eszközeivel megörökítő alkotásokat s mindezeket a tudomány és művészet számára mennél hozzáférhetőbbekké tenni: erre törekszik ő, s gyűjteménye a legfényesebb bizonyítás, hogy törekvése nem maradt meddő. Mindenkit meggyőzhet erről a gyűjteménynek rövid áttekintése, a mit nem sokára igen meg fog könnyíteni a gyűjteményről most készülő tudományos katalógus.

Az Ernst Lajos gyűjteménye ez idő szerint kilencz csoportra van osztva, ezek: 1. politikai arczképek, 2. magyar írók arczképei, 3. magyar művészeknek lehetőleg önalkotta arczképei, 4. magyar történeti képek csoportja; továbbá: 5. irodalmi és politikai humorisztikus rajzok gyűjteménye (Jankó János eredeti rajzai), 6. szoborgyűjtemény, 7. metszetek, 8. kéziratok, és 9. viseletképek tára. E csoportok természetesen nem mind egyenlő gazdagságúak, de mindenik tartalmaz sok igen nevezetes és ritka darabot.

A politikai történelem körébe vágó arczképek csoportjában ott vannak többek közt I. József, I. Ferenc királyok, Mária Ludovika, Karolina

VISELET-KÉPEK A XVI. SZÁZADBÓL: MAGYAR LOVAS VITÉZEK.

PÁRVIADAL MAGYAR ÉS TÖRÖK VITÉZ KÖZT.
(Egyetlen ismert példány.)

HUNGARUS caelestis superare prunas Hungarum sic solito rite annum finire Decembri

MAGYAR VISELET A XVII. SZÁZADBÓL.

MAGYAR LOVAS VITÉZ 1613-BÓL.

MAGYAR HARCOS A XVII. SZÁZADBÓL.

ERNSZT LAJOS MAGYAR TÖRTÉNETI KÉPGYŰJTEMÉNYÉBŐL.

Augusztai királynék, továbbá gr. Zichy Ferenc győri püspök, Pázmány Péter, Rudnay, Kopácsy, Simor hercegprímások, Hadik és Nádasdy hadvezérek eredeti egykorú olajfestményekben. A szabadságharc alakjai közül Szemere Bertalan miniszter, Asztalos Sándor és Földváry, a váci hős arcképein kívül különösen Kosuthnak 1848-ban Eybeltől festett képmása igen érdekes, már csak azért is, mert a nagy embernek ez az egyetlen arcképe abból a nevezetes esztendőből. S hogy a magyar történelem mily tág értelemben van felfogva ebben a gyűjteményben, legjobban mutatja két kis mesteri arckép, melyeket Ernszt Lajos nagy áldozatok árán szerzett meg művészeti értékükön kívül különösen azért, mert a magyar történehez némi vonatkozásuk van. Két persa követ arcképei ezek, a kik 1605-ben követségben voltak Rudolf magyar királynál. Könnyen meglehet, hogy ezeket az arcképeket az udvari arcképgyűjtemény számára készítette bizonyára valamely francia művész. A bécsi császári gyűjteményben kétségkívül ma is kész örömmel fogadnák e két finom kis darabot.

Az irodalomtörténeti arcképgyűjtemény nevezetességei közül különösen a Petőfi arcképeire büszke tulajdonosok. S ez érthető is, ha elgondoljuk, hogy a tüneményes pályájú nagy lantos külsejéről épen olyan legendák keletkeztek, a minők titokzatos eltűnéséről támadtak. A Petőfi igazi hű arcképe még mindig kérdéses, és így az Ernszt gyűjteményében levő eredeti példányok már ezért is igen becsesek. Ez a gyűjtemény őrzi ugyanis Barabás Miklósnak Petőfiről 1846-ban fölvetett tusrajzát, mely után Tyroler elterjedt aczélmetszete készült. Azonban a Barabás eredeti rajzának és az említett metszetnek összehasonlítása után kitűnik, hogy Tyroler sok változtatást engedett meg magának. Egyébként a Barabás rajza is csak annyiban tekinthető adatnak, a mennyiben természet után készült, csak hogy a Barabás akkori eszményítő modorában. Talán közelebb járnak az igazsághoz Petőfi-nak Orlyától való képei, melyekből kettő van a gyűjteményben. Az egyik egy mellkép, a másik pedig az, a mely «Petőfi Debreczenben» czímmel több rendbeli sokszorosítás révén nagyon elterjedt. A hideg szobában merengő költőt ábrázolja. A Petőfi arcképeinek sorozatát Ernsztnél a Jankó Jánostól való czeruzarajz egészíti ki, a mely a fenmaradt daguerrotyp után készült s kétségkívül szintén igen becses adat Petőfi hű képmásának megállapíthatásához. A nagy költői triász másik két tagja is egykorú arcképekkel foglal helyet a gyűjteményben. Vörösmartyt Barabás 1836-iki akvarelljében láthatjuk, mely egyike a művész legsikerültebb alkotásainak; Arany János emlékét pedig ugyancsak a nagyjaink arcképezésében fíradhatatlan Barabás 1865-iki rajzán kívül Székely Bertalannak egy későbbi olajfestménye is őrzi. Művészeti szempontból azonban talán Kazinczy arcképe a

legkiválóbb az irodalomtörténeti arcképek között. Az alakbeli csín és kellem emberét Kreizingernek igazán finom esete öreg korában mutatja be. Azonban az ősz haj alatt domborodó nyílt homlok, az élénk tűző szemek, s az egész arcon előmlő szellemes mosoly ritka eleganciájával tűntetik fel az érdekes, mindig ifjúi elevenségű író egyéniségét. A század elején angol arcképezők előkelő realizmusára emlékeztet bennünket ez a kép. Az író, a ki a minél finomabb formák aprólékos keresgélésében annyira fíradhatatlan volt, oly festő tölcécsolásában jelenik meg előttünk, a ki a finomságoknak erőt tudott kölcsönözni, a mit irodalmunk nagynevű reformatoráról nem lehet mindig elmondani. Kazinczyra vonatkozólag azonban egy más emléket is őrzi az Ernszt

KOSSUTH LAJOS 1848-BAN.

ERNSZT LAJOS MAGYAR TÖRTÉNETI KÉPGYŰJTEMÉNYÉBŐL.

gyűjteménye. Ez a hiúságról is híres költőnek egy levele, melyhez arczaléneket saját keze által vont vázlatra van csatolva. Jellemzők a Cserei Miklóshoz intézett levél következő sorai:

«Profilomat, mely minden hozzátérőnek itéletek szerint a legtekélyesebb rajzolás, azért küldöm, hogy ha ezt Rostnak felküldened tet-szenék, felküldhessd, mert ő a cuprum után dolgozthatat belé szemet fület, etc. Meg kellenék írnod, hogy a haj római módra legyen csinálva, mint p. o. a Napoleon pénzéin. Nem gondolom, hogy en face valami jót csinálhasson a cuprum után is kőben a védső.»

Az írók és költők közül említünk még föl Gvadányi, Orozy Lőrincz, Berzsenyi, Kölcsey, Toldy Ferencz, Lisznyay Kálmán, Jókai, Madách Imre és Csiky Gergely neveit, kiknek szintén egykorú képmásai találhatók a gyűjteményben. Madáché és Csiky Gergelyé a Jankó érdekes rajzaiban.

Nem kevésbé gazdag a magyar művészek arcképeit tartalmazó csoport, s itt úgyszólván mindenik darab nagy értékű műalkotás. Ernszt ezeket illetőleg — mint már említettük — arra törekszik, hogy lehetőleg minden nagyobb művész önalkotta arcképpel legyen képviselve. Igen tanulságos az ilyen gyűjtemény, mint jól tudják, a kik a híres florenzi képcarnokban, vagy a Louvrenak abban a termében megfordultak, a mely az ilyen sajátkészítési arcképeket foglalja magában.

Képzőművészetünk jelenkorát úgyszólván egészen magában foglalja a gyűjtemény. A sort a nagynevű tájképfestő, Markó Károly arcképe kezdi meg. Barabás ifjúkori (1834-ből való) arcvonásait azon a csoportképen látjuk, a mely Velenczében készült úgy, hogy ott Kozima Sándor és Burghardt barátjaival együtt időzvéen e találkozás emlékeül Barabás Kozimát és Burghardt, Kozima pedig Barabást lerajzolta egyazon lapra. De legbecesebb a kezdődő magyar festészet nagyjai közül Brocky Károlynak finom aquarellfestésű arcképe. Igazi mesteri mű a miniatúr modorú arcképfestésben. A tőlünk oly hamar elszakadt költői lelkű művész gyöngéd kedélye tükröződik erről a képről, mely a gyűjteménynek valóban egyik nevezetessége. Értékes alkotások Jankó, Izsó és Lotz Károly arcképei. Lotztól kettő is látható. Az egyik még a Rahl-féle iskola hatásának világos nyomaival, míg a későbbi már a leendő nagy freskófestőt mutatja be a maga saját modorában. Mind-megannyi az esetet jókedvében készült termék, a melyekben a művészek lelke leplezetlenül nyilatkozik. Úgy mutatják be magukat, a milyenek legőszintébb perczekben voltak. Ez arcképek része nem is volt a nyilvánosság elé szánva, s csak az Ernszt Lajos utánjárásával és áldozatkészségével lehetett ezeket így összegyűjteni. Az őszinteség szempontjából különösen Székely Bertalan fiatalkori arcképe érdemel kiválóbb figyelmet. Az önértet-

Eybl festménye.

nek, a művészi erő tudatának olyan hatalmas kifejezése ez, mely pompás világításával a legnagyobb mestereket juttatja eszünkbe.

Azonban a művészeknek szánt terem egyik falán főleg négy egymás mellé helyezett arckép vonja magára a látogatók figyelmét. Négy nagy mester beszél hozzánk ezekről, mindenik a maga saját eszközeivel mutatván be magát. Munkácsy a maga őseréjével mintegy minden számítás, elemzés nélkül vetette papíra érdekes fejének jól ismert vonásait; a genie biztonságát árulja el rajta a legbizonytalanabbnak látszó vonás vagy árnyékolat is. Horovitz már az elemzés embere; a legnagyobb tudatossággal rajzol meg minden egyes vonalat, hogy épen az jöjjön ki a képből, a mit művészlelke és értelme kiszámított. S ehhez modorának előkelősége, gondos finomsága járul. És mily érdekes látni, mikor az a művész, kinek lélektani érzéke már oly sok különböző egy-

niség belső világát kutatta föl művészete eszközeivel, saját magába tekint és mintegy a maga lelkét tárja föl. A Benczúr Gyula arcképe már csak azért is nagyon becses, mert megmutatja, hogy a színek nagymestere, a híres festő-tudós a tus kisebb ecsetét is azzal a képességgel forgatja, a mely nagy vásznait olyan tanulságossá teszi. A sor negyedik darabja, Zichy Mihály czeruzarajza, ismét a maga igaz őszinteségével hat. A nagy mester egyébként a czeruzának is föltétlen ura. Ezen a képen is mintegy kereste a fokozottabb nehézségű feladatot. A lámpafény visszaverődései valami különös érdekességűvé teszik arczának szellemes vonásait.

magyar tárgyú vázlatait, kik közül Geiger tagadhatatlan hatással volt történeti festészetünkre.

Az első korszak alakjai közül Kiss Bálint, Weber Henrik, Kovács Mihály, Orlay részint rajzokkal, részint festményekkel vannak képviselve, s megjelölik azt az utat, a melyet festészetünk megtett, a mig Lotz, Thán, Madarász Viktor és Székely Bertalan működése folytán olyan fokra jutott, a melyen a már magasabb művészeti szempontokból lehet vizsgálat alá venni. Lotz művei közül «Hunyadi János halála» és «Kapisztrán János», Than Móról a Nemzeti Múzeum művelődéstörténeti ciklusa, továbbá a Vigadóban levő «Attila lakomája» és a mű-

Munkácsy «Honfoglalás» czimű képének első ötletét. Nagy értékű emlék ez is. A honalapító Árpádot itt még nem ültette lóra a művész.

A történeti képgyűjteménynek mintegy kiegészítésül szolgálnak a humoros rajzok: Jankó János eredeti tollrajzai. Így együtt egyszersmind igen becses emlékei a művészeknek, a kinek eredeti magyarosságában a jövő művész nemzedékek is találhatnak sok tanulságot. A most bemutatott két rajz egyike az írók csoportja, kedves irodalomtörténeti emlék marad mindenha, míg a másik, a perzekutorokat ábrázoló, egyike Jankó legjellemzőbb rajzainak. Eleven humor és a kifejezés teszik azzá. Ernszt Lajos Jankó-

ÍRÓK ARCKÉPEI.

ERNSZT LAJOS MAGYAR TÖRTÉNETI KÉPGYŰJTEMÉNYÉBŐL.

A magyar történeti képek összegyűjtésében Ernszt Lajos szintén szerencsésen megtalálta a helyes szempontot. Arról, hogy nagy művészek nagy vásznait szereze meg, egyelőre le kellett mondania már csak azért is, mert az ilyen nagy vásznak még mindig ritkák mi nálunk, s a mi nagyobb alkotás létre jő a történelmi festészet köréből, már előre valamely közintézetnek, vagy gyűjteménynek van szánva. Ernsztnek helyes érzéke azonban megsegítta, hogy ezeknek a nagy képeknek többé-kevésbé kidolgozott vázlatai művészeti és föleg művészettörténeti szempontokból sokszor épen oly becsesek, mint maguk a kész művek. Ő tehát ezeknek az összegyűjtésére adta magát. Hogy mily eredménnyel, arról e nemű gyűjteményének külön terme beszél.

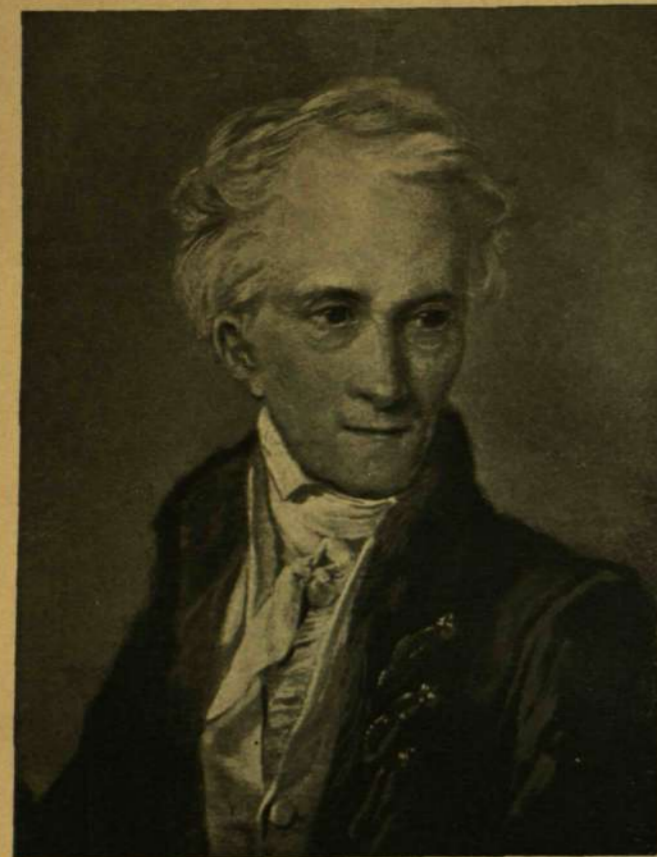
Hogy a magyar történeti festészet fejlődését mentől teljesebb keretben mutathassa be, megszerezte Geiger és Kollarz osztrák művészek

zeumi «Kun László», Madarász Viktortól «Mátyás Prágában», «Szilágyi Erzsébet», «Szapáry Péter» czimű festmények szerepelnek a gyűjteményben eredeti vázlatokban. Legérdekesebb azonban e tekintetben, hogy Ernsztnek sikerült Székely Bertalan majdnem mindenik történeti tárgyú festményének vázlatát megszereznie. S e vázlatok között igazán nagy becsű darabok találhatók; van közöttük különösen egy, a mely történeti festészetünk egyik legkiválóbb alkotása. Az «V. László» czimű s a Nemzeti Múzeumban őrzött festmény vázlata ez, mely hatásában komolyan versenyre kél magával a kész művel. Mintha a tragikai hangulat sokkal természetesebben áradna szét ezen; mintha a világítás titokzatos varázsa itt sokkal hathatósabban ragadna meg bennünket. Ennek a vázlatnak megmentése egymagában méltóvá teszi Ernszt Lajost a legnagyobb elismerésre. Ugyancsak neki sikerült megszereznie

nak 198 eredeti kartonát gyűjtötte össze a legnagyobb utánjárással.

Épen ilyené teszik a szobrok gyűjteményét Izsó Miklósnak rendkívül érdekes vázlatai. Ugyúgyúlván egész művészi hagyatéka az Ernszt birtokába került. Arany, Egressy, Tóth József, Zrínyi Miklós, Zrínyi Ilona, Verbőczy mellszobrain kívül nagyon tanulságosak különösen a művészi teremtés belső folyamatának tanulmányozására a Dugonics és Petőfi szobraihoz készült tanulmányok. Az utóbbi keletkezésének egész történetét nyomon lehet kísérni az Ernszt Lajos gyűjteményében. Itt említjük meg azt a kedves kis bronz lovas szobrot is, mely I. Ferenczet gyermekkorában tünteti föl s mint iparművészeti alkotás is nagyon figyelemre méltó.

A következő két csoport némileg egyívő tartozik: értjük a metszetek és viseletképek gyűjteményét. Több ezre meg a darabok száma s

Kreisinger festménye.
KAZINCZY FERENCZ.

Egykorú miniatúr festmény.
RÁRÓ ORCZY LŐRINCZ.

Egykorú vízfestmény.
GRÓF GVADÁNYI JÓZSEF.

1834-iki rajz.
TOLDY FERENCZ.

köztük igen sok nagy értékű. A viseletképek mindegyike nagyon sokat ér, hiszen tudjuk, hogy mily kevés ilyenmű hiteles emlékünkn maradt fenn.

Mindezekből csupán egy-két nevezetesebb darab főlemlítésére szorítkozunk. Ennyi is elég lesz annak föltüntetésére, hogy a szóban forgó gyűjtemény mily értéket képvisel történettudományunk szempontjából. Ime, mikor a magasztos királyi szózat történetünk nagyjai emlékének szoborművekben való megőrkítését rendelte el, s Beöthy Zsolt történetünk olyan emlékei fölött, melyeknek művészeink esetleg hasznát vehetnék, rövid szemlét tartott, az Ernszt Lajos metszetgyűjteményének három igen érdekes darabjára hívta föl a figyelmet. Főlemlítve Zrinyinek, a szigeti hősnék Zündt Mátyás-féle norinbergai metszését, így folytatja *Beöthy*:

«De Ernszt Lajos gyűjteményében van még két egykorú metszet: az egyik Jenichen Boldizsártól, a másik ismeretlen rajzólótól, melyeknek előnye már csak az is, hogy a kapitányt egész alakjában, teljes öltözetben mutatják be. A hasonlatosság

mellett is egészen más fejek, s összevetve a kettő, a legérdekesebb lelki fejlődést érzékitik meg». S a két rajznak részletes összehasonlítása után a Jenichenéről ezeket mondja: «Ez az igazi Zrinyi, halálra készülésének történeti órájában, melyet költő-unokája szinte vallásos jelentőségre emelt. Azt hiszem, a Zrinyi-szobor művészenek szeme egy szerény újságlapnak ezen a metszeten fog megnyugodni».

Ugyancsak e kiténő esztétikusunk, Beöthy Zsolt állapította meg az Ernszt gyűjteménye egy másik darabjának, a Bocskayt ábrázoló 1605-iki rézmetszetnek művészeti és történeti kiváló becsét.

S épen ilyen értékes dolgokat találnak a szakemberek a gyűjtemény *viselet-képei* között is. Ott van például a «daliás párviadal»-t bemutató rézmetszet, melyet Szendrey János irt le hadtörténeti emlékeinkről szóló művében.

«A tér közepén, megsarkantyúzza lovát, előre szegezett kopjával rohan egymásra a magyar és török vitéz. Mindkettő könnyű öltözetet visel.

A magyar vitéz oldalán szablya lóg, dolmányt és kucsmát hord. Köröskörül áll a kíséret; mind lovas, váltakozva magyar és török. Jobb oldalt tartják készen a vezeték, vagy tartaléklovakat s ott ül a magyar csapat jelt adó trombitása, szintén lovon. Mindkét csapat vitézei lobogós kopját tartanak. A magyarok tollas, forgós kucsmákat, zsinóros mentét és medve-kacagányt s némelyikök a szablya mellett még keziját és puzdrát is hord... Képünk hadi viseletünk történeti szempontjából egyike legérdekesebb emlékeinknek».

Ha még főlemlítjük, hogy a gyűjtemény *kézirattára* első sorban nevezetesebb művészeink leveleit, iratait tartalmazza (Kupeczytól kezdve), megjelöltük a gyűjtemény főbb vonásait. E rövid áttekintés is meggyőzhet bennünket arról, hogy *Ernszt* Lajos mily hasznos munkát végez, s hogy áldozatkészsége mily szerencsés feladatot

Jankó János rajza.
MADÁCH IMRE.

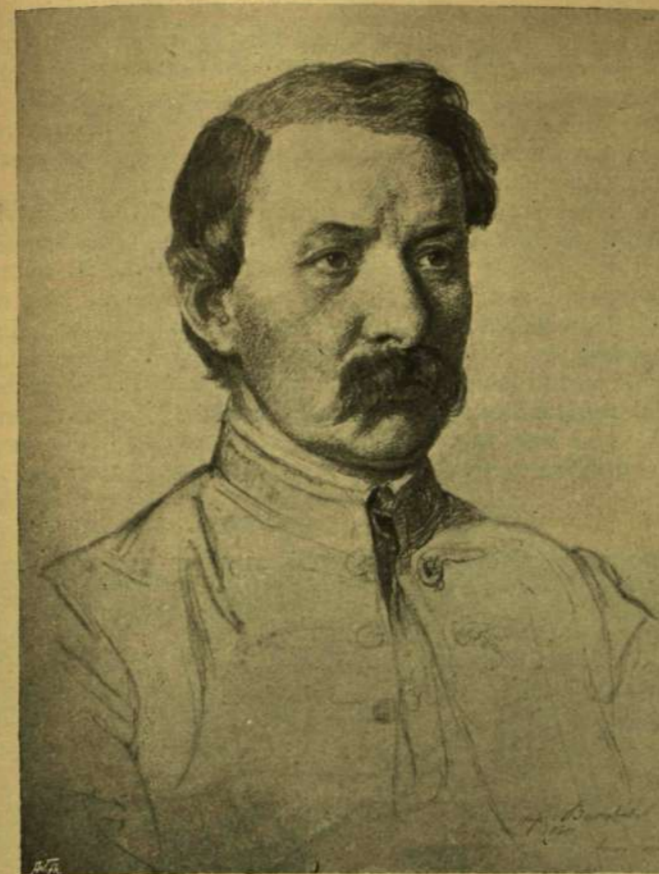

Barabás vízfestménye 1849-ből.
VÖRÖSMARTY MIHÁLY.

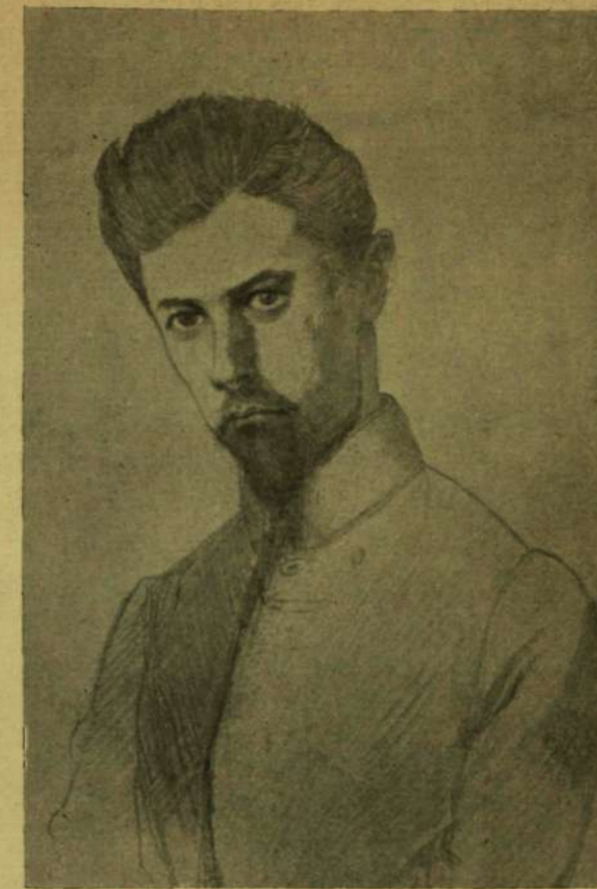

Jankó János rajza.
CSIKY GERGELY.

ERNSZT LAJOS MAGYAR TÖRTÉNETI KÉPGYŰJTEMÉNYÉBŐL.

Barabás 1865-iki rajza.
ARANY JÁNOS.

Daguerreotypia után rajzolta Jankó János.
PETŐFI SÁNDOR.

A VILLÁMVONAT.

A vasuti közlekedésnek leggyorsabb és legkényelmesebb eszközei nálunk azok a villám- vagy expressz-vonatok, melyeket a brüsszeli nemzetközi hálókocsi-társulat rendezett be Európa legfontosabb forgalmi pontjai között. Budapesten hetenként hat ily vonat megy át: hétfőn reggel 6 órakor Bécsen át Ostendébe, kedden éjjel 12 óra 20 perczkor Belgrád, szerdán este 10 óra 15 perczkor Orsova, csütörtök éjjel 1 órakor Bécs-Ostende, péntek éjjel 12 óra 20 perczkor Belgrád, vasárnap éjjel

12 órakor Orsova felé. Mind a hat vonat a páris-konstantinápolyi úgynevezett *keleti expressz-vonat* része, de ezenkívül vannak rendszeres expressz-vonatok Szent-Pétervár és Ostende között Berlinen át. Berlinton Milanóig Münchenen át, Kölntől Lisszabonig és Gibraltárig Párison és Madridon át, és még számos kisebb mellékvonat, melyeknek közös jellegük az, hogy a gyorsvonatoknál is nagyobb sebességgel haladnak, csak a főhelyeken állanak meg s aránylag igen kevés utast visznek, de ezeknek nagy kényelmet biztosítanak minden tekintetben.

Esztogár László dr.

Barabás Miklós 1846-iki rajza.
PETŐFI SÁNDOR.

Orlay festménye.

PETŐFI SÁNDOR DEBRECZENIEN.

ERNSZT LAJOS MAGYAR TÖRTÉNETI KÉPGYŰJTEMÉNYÉBŐL.

A villámvonatokon való utazás nem olyan drága, mint közönségesen gondolják. Igaz, hogy minden utasnak az első osztály menetjegyét kell megváltania s ezenkívül 20-30 százalékot fizetni a hálókocsi használatáért, végül távolabb menve, a vonat étkező-termében kénytelen az ember étkezni: de ezeket a külön kiadásokat teljesen megtéríti a gyorsaság. Budapestről Bécsbe 4, Belgrádba 6, Orsovára 9 óra alatt ér el az utas; egyetlen nap 3-4 országban futhat át. Ezért a villámvonatot ma már nemcsak gazdag urak használják, hanem üzletemberek is, a kik legjobban tudják, hogy mindennek fölött legrágább az idő.

A villámvonat rendszeren csak hét kocsi áll, melyek egyike-másika különben sokkal nagyobb a rendnél s a nemzetközi hálókocsi-társaságnak a mi fővonalainkon nagyon ismeretes kocsihoz hasonlít, csak hogy azoknál dísz-

szekrényvel, fésűkkel, szappannal, kefékkel, türolkőzével és vizesüvegekkel. A falak mahagoni fából vannak s a legkisebb bútorok is igen csinosak. Minden fülkében fenn és lenn szellőztető-készülékek, fogasok és esomagtartó hálók, függönyök és más szükséges dolgok vannak. Az ágy igen tiszta és egyszerűsége mellett is elegáns. Valósággal úgy érzi itt magát az utas, mintha fogadóban volna. Az ételt, ha kívánja, hozzák, a reggelit, melynek ára 1 1/4 frank, rendszeren a hálókülkékben szokták elköltetni.

Még érdekesebbek a főző- és étkező-kocsik. A főző-kocsinak közepén van a jól megerősített vaskemence; ennek oldalait szekrények borítják, melyekben a konyhaedények, asztali fehérneműk s fűszerek vannak, elől pedig a tálaló-asztalok. A tűzhelyen csak két lyuk van, úgy, hogy az ételek elkészítése nagy ügyességet és

osztrák földön szállhat ki ismét. Élelmiszereket különben útközben is vesznek fel, de mindenkor táviratilag előre megrendelve. A kamarában nagy helyet foglal el a jég szekrény, mivel jeget és vizet e vonaton nagy mennyiségben használnak. Általában minden kis helyet igyekeznek felhasználni, még a kocsi mennyezetét is, melyről sonka, szalonna s más élelmiszerek csüngenek le.

Az ebédlő-terem olyan, mint a mi gyorsvonalainkon szokásos étkező-kocsik; azonban kissé tágasabb s mindennek fölött fényesebb. Nagy ablakaiból pompás a kilátás a vonat gyorsasága következtében minden pillanatban változó környékekre. Az étkek olyanok, mint az első rangú fogadóban. Külön szoba van benne a kávézásra s esetleg társas mulatságokra; de a dohányzás sem okoz itt szemrontó füstöt, mivel a szellőztetésre nagy gondot fordítanak.

MŰVÉSZEK ARCZKÉPEI.

ERNSZT LAJOS MAGYAR TÖRTÉNETI KÉPGYŰJTEMÉNYÉBŐL.

sebb. A vasúttársaságok csak a gőzmozdonyokat, postakocsikat és csomagszállító-kocsit adják a vonathoz; ellenben a társaság adja az étkező-kocsit, konyhakert és élelmiszerek kamaráját tartalmazó kocsit, s végül két hálókocsit, melyek nappal valóságos szalonkocsik. Ez a hét kocsi egymással összeköttetésben áll; a kocsi-ból kocsi-ba nyíló folyosón végig járható az egész vonat. Mindenik kocsi világosbarna deszkákból készült s bronzbetűs felirat van rajtuk. A kocsikon kívül a társaságnak külön személyzete is van, rendszeren hét ember: a vonatvezető, ki a számadásokat viszi s kinek az étkező-terem végében külön irodája van, a főpincér, ki piros mellényt és kék frakkot visel, két hálókocsi-felvigyázó, egy podgyászór, a szakács és végül a kukta.

A hálókocsik rendkívül kényelmesek és izlésesek. Minden kocsiszakaszban csak két ágy van s azok közül is csak akkor használják a másikat, ha az első beleegyezik, vagy éppen kívánja. A falakat aranyozott bőrszőnyeg borítja. Van a hálókülkékben az ágyakon kívül nagy, kényelmes pamlag és minden szakasz szomszédságában külön kényelmes ültözőszoba tükrrel, mosdó-

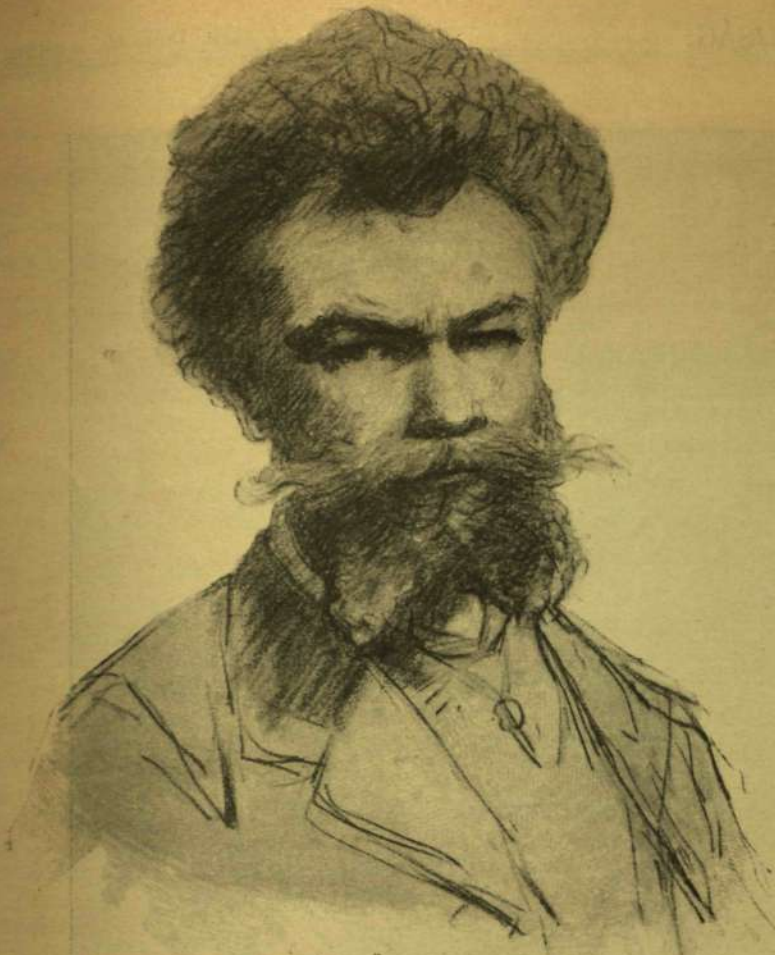
gyorsaságot kíván, annyival inkább, mivel a kocsik, bár finom rugóik miatt simán járnak, de mégis folyton mozognak. Többnyire minden ételt külön előre készítenek el s a tűzhelyen rövid ideig tüzelnek. De mindamellett nagyon nehéz és sok gyakoroltságot kíván a szakács munkája, mert az utasok előkelőségéhez képest az étlapnak meglehetősen változatosnak kell lennie. Ezért oly külön kocsi is van a vonaton, mely csupán kamarául szolgál. Oda idegenek nem mehetnek be. A kamra-kocsinak nincs ablaka, csak feltoló-táblával ellátott nyílásai, mint a teherkocsiknak. Az ételek és italok egymástól elkülönített helyen vannak, hogy a pincérek ételhez, italhoz könnyen hozzáférhessenek. Érdekes, hogy az italokat azon országok szerint csoportosítják, a melyeken a vonat keresztül megy, hogy a városi hivatalnokok nehézség nélkül vizsgálhassanak meg mindent. Németország utolsó állomásán például belép a pénzügy, lezárja és lepecsételi a németországi borokat és söröket tartalmazó szekrényt, kinyitja az osztrákot s azt megvámolja. Természetes, hogy a vonat addig nem állhat; ez eljárás közben tovább rohog s a pénzügy csak

Különb is, a ki nem keresi a társaságot, visszavonulhat saját fülkéjébe, hol nappal eltűnik az ágy s az egész kényelmes úri szobává alakul.

Ily sok kényelemmel s lehető legnagyobb gyorsasággal utazhatik ma még az aránylag szűk erszényű ember is. Párisból Konstantinápolyba menni, tehát egész Európán át utazni s ezerféle vidéket meglátni, nem kerül egészen 3 napra sem s ezt az időt is fel lehet használni, mivel a kocsikban olvasni, írni, vagy bármi mást végezni egész kényelemmel lehet s az éjjeli ut sem meríti ki az utazó erejét, mint más vasutakon.

EGYVELEG.

* Hamisított múmiák. A berlini királyi múzeumban lévő tizenhét egyiptomi király és királyné múmiáját ez előtt néhány esztendővel Alexandriában a német kormány egy millió frankon vásárolta. Most pedig kitért, hogy a múmiák jól sikerült hamisítványok, melyeket valami nemzetközi szédelő-gözet gyártott.

MUNKÁCSY MIHÁLY.

Saját rajza 1892-ből.

BENCZÚR GYULA.

Saját rajza 1882-ből.

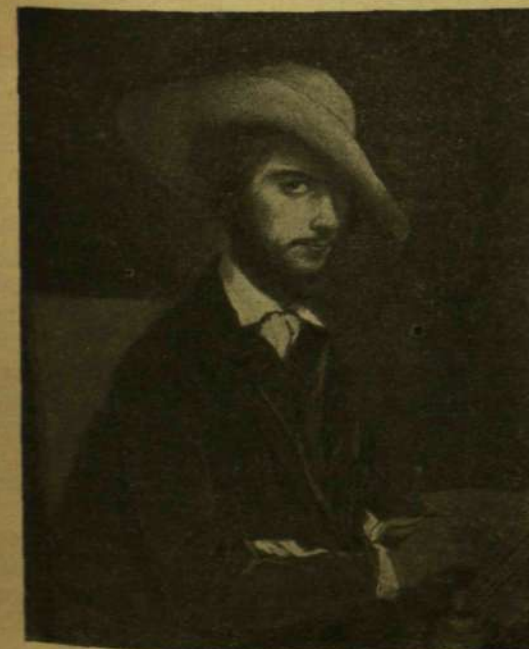
Barabás és Kosima rajza.

BARABÁS MIKLÓS, BURGHARDT ÉS KOSIMA SÁNDOR 1834-BEN VELENCEZÉBEN.

Balogh Zoltán rajza.

IZSÓ MIKLÓS.

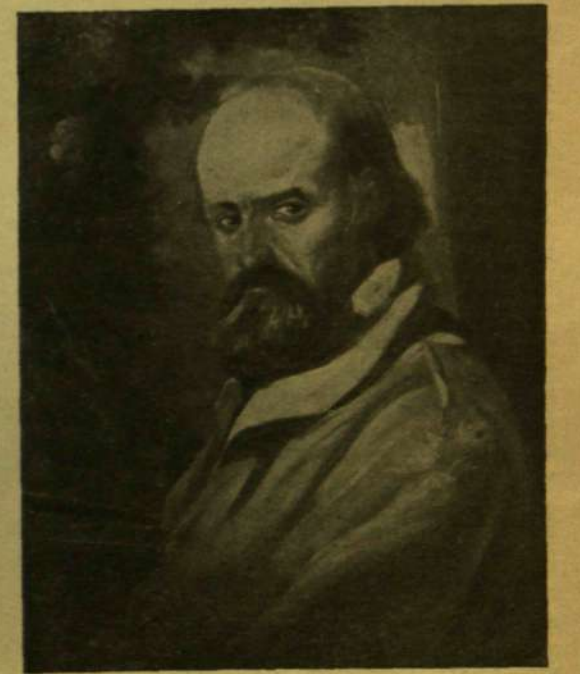
Saját festménye.

IFJ. MARKÓ KÁROLY.

Saját festménye.

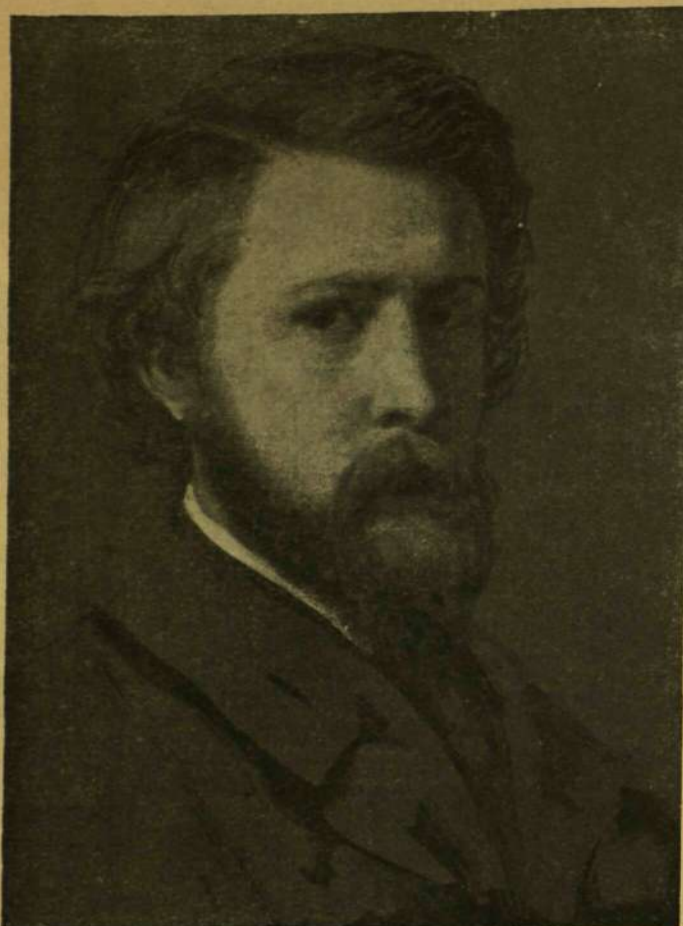
BROCKY KÁROLY.

Saját festménye.

MARKÓ KÁROLY.

ERNSZT LAJOS MAGYAR TÖRTÉNETI KÉPGYŰJTEMÉNYÉBŐL.

Saját festménye.

LOTZ KÁROLY FIATALKORI ARCZÉPE.

Saját festménye.

SZÉKELY BERTALAN FIATALKORI ARCZÉPE.

A MOSTANI ÉS A HAJDANI BÖRTÖNÖK.

Lenőtre G. után francziából.

A fresnei (franciaországi) központi fogházban, — hová a Mazasban és Roquetteben tartóztatott foglyokat újabban áthelyezték, — egy-egy ember eltartása naponta nyolcz frankba kerül, a mennyiért némely párisi Grand-Hotelben lakást és teljes ellátást adnak.

A francia állam évenként ötvenezer foglyot lát el ilyformán, kiknek nagyjából része tolvajok, hamisítók és sikkasztók áll.

A francia forradalom előtt az államnak esze ágában sem volt, hogy a gonosztevőket közkölségen tartsa. Egész Párisban csak egy börtön, a Bastille volt. A többi börtönökben, u. m. a Conciergerie, La Force, és a Châtelet börtönökben csak addig tartóztaták le a vádlottakat, míg ügyük el lett intézve. Ekkor aztán az elítélt homlokára vagy vállára tüzes vassal valami jelet nyomtak, néhány órára pellengérré állították, hogy mindenki lássa és tőle óvakodjék. Ezek után, — ha csak valami nagyobb vétség miatt a gályákra nem küldték, — elbocsájtották a foglyot.

Ámde az emberbarátok mást gondoltak. Szerintük a személyes szabadság elvesztése még a legmegrogzottabb gonosztevőt is jó útra térítheti. Már pedig a tapasztalás azt mutatja, hogy az emberbarátoknak nincs igazuk. A fenyítő törvényszékek bírái megmondhatják, hogy a fegyenczek kilencztizede a börtönt megkedveli és oda visszavágyik. A tél elején, a börtönök régi vendégei, kiknél a börtön valóságos üdülőhely számba megy, szándékosan elfogatják magukat. Míg a szegény ember a Szajna zavaros rozsvizét iszja, a börtönökben levők kifogástalan, szűrt vizet kapnak, és a kitűnő étkezés mellett a foglyok rendesen meghízhatnak.

A mi a hírhedt Bastille-t illeti, Funck-Brentuno, az Arzenal tu-

dós könyvtárunk munkájában a következő adatokat közli:

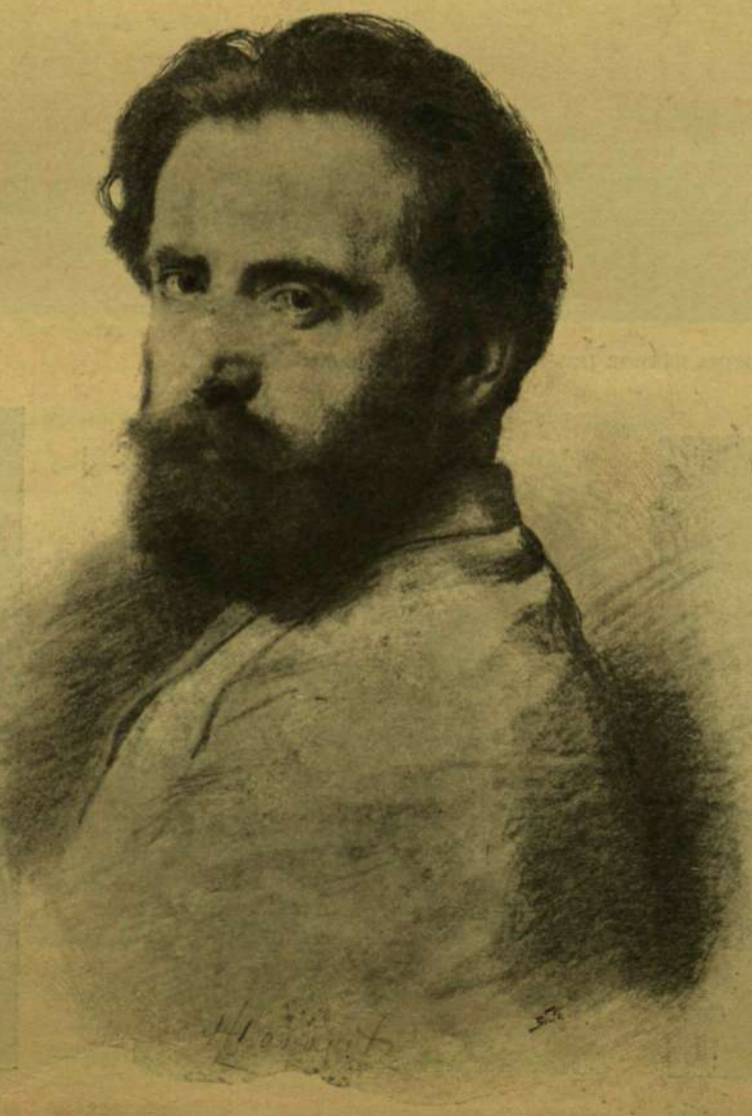
A Bastille kormányzója minden alsóbb rangú fogolyért naponta három livret kapott; egy polgárért öt livret, egy bankárért, bírórért vagy tudósért tíz livret, és egy parlamenti tagért tizenöt livret vagyis körülbelül tizenöt frankot kapott. Rohan bibornok eltartása a Bastilleban naponta százhusz frankba került. A kurtanai herceg ugyanott öt hónap alatt 22 ezer frankot

költött. Miután pedig az akkori pénzérték a mai háromszorosán felülmúlja, a tartás nagyon is drágának mondható.

De lássuk, mit kaptak ennyi pénzért a Bastille foglyai. Renneville, könyvében a Bastilleban töltött fogságát leírva, többek közt első ebédjéről ezt mondja: a börtönőr egyik asztalkendőmmel leterítve zöldborsó levest csirkehússal, kitűnő főtt marhahúst mártással, borjúhúst rizszel, szarvasgombával és spárgával, utána borjúnyelv ragout, végre finom kétzer-sültet és két reinette almát tálalt fel. Erre nagyon jó burgundi vörös bort akart tölteni, s midőn egy pohárral megkínáltam, azt felelte, hogy bort innia nem szabad. Azon kérdésemre, hogy élelmezésem költségeit én fizessem-e, vagy pedig a királynak köszönhetem, — azt válaszolta, hogy mindent kérhetek, mire vágyódom, a király mindent megfizet. A király azt akarja, hogy pénteki napokon bőjtöljek, de azért ekkor is jól tartottak. A bőjt ebéd — írja Renneville — egy tál ráklevésből, két-féle sült halból és három egyéb tál ételből állott.

Ennyit a Bastille foglyainak élelmezéséről. Öltözetük sem volt az utolsó. Télen házinyúl-szőrmével bélelt kabátot, színes nadrágot és selyemmel bélelt mellényt viseltek. A nők tetszésük szerint öltöztek, még pedig drága kelmékből készült ruhákban. Szórakozásul a Bastille könyvtára szolgált, melyben a legújabb szépirodalmi és tudományos munkák megvoltak. Mindezekkel szemben borzalommal olvassuk Louis Blanc könyvét a Bastille és a Plessis les-Tours börtöneinek berendezéséről, valamint az ott fogva tartott emberek sanyargatásáról.

Midőn aztán Victorien Sardou, az 1889-iki párisi világkiállítás alkalmával többet magával a történelmi emlékek csarnokában a Bastille kisebbített mintáját megtekintette, az ő egy hosszú, fehér szakállú ember-bábúhoz vezette, mely félig rothadt szalmán heverve, nehéz lánczait esőgötte.

Saját rajza 1888-ból.

HOROVITZ LIPÓT.

ERNSZT LAJOS MAGYAR TÖRTÉNETI KÉPGYŰJTEMÉNYÉBŐL.

MUNKÁCSY «HONFOGLALÁS» OZIMŰ FESTMÉNYÉNEK ELSŐ VÁZLATA.

— Ez itt — mondá az őr — a szerencsétlen Latude, ki hátralánczolt kezekkel harminczöt esztendeig a Bastilleban fogva volt.

Erre Sardou az őr magyarázatát következőképen egészítette ki:

— Igen ez Latude, ki a hátára lánczolt kezeivel egy száznyolcvan láb hosszú hágcsót készített, melyen aztán szerencsésen meg is szökött. Az őr elnémult, a többi látogatók pedig hangosan hahotára fakadtak.

nem felvonásról-felvonásra egyformán vannak jelenetelve, mindenikben ugyanegy dolog a kiindulási pont, s a császári hatalom összeütökése azokkal a régi hagyományokkal, melyeket az előző uralomból fenmaradt regenség s az özvegy uralkodónó körül összebitorzott pártok érdekei képviselnek.

Nem először kerültek ezek az érdekek nyílt összeütökésbe a tényleges hatalommal. Tau-Kuang óta ezek a befolyások tudták odáig vinni a dolgokat, hogy az állandó kormányzás Khinában lehetetlenné vált s legtöbbször gyermekek és asszonyok intézték a birodalom sorsát.

A PEKINGI UDVARBÓL.

A pekingi államesény, melynek kimenele már világszerte ismeretes, ismét előidézte a khinai birodalomban egyikétagon gyakori trónváltásoknak, melyek utóbbi időben oly sűrűn követték egymást. A nagy mennyei birodalom trónjának öröklési rendje állandó forrása az erőszakos rázkódtatásoknak, melyek időnként végig futnak a birodalom testén s vért és áldozatot is követelnek. Ezek a forradalmak majd-

lépést a nap, hold és csillagok járásához vonatkoztatni, s ezután fölkeresni azt a több, mint kétszáz kötetből álló óriási munkát, mely a császár életével, születésével, halálával, egybefüggő kötelességeket, szertartásokat tartalmazza. Azért még ma is az unukok, csillagjósok és jövendőmondók a pekingi udvar legfontosabb személyiségei. Ők játsztak végzetes szerepet a legtöbb napok eseményeiben is, a melyek az uralkodó császár detronizálásában érték el tetőpontjukat.

Annyi tény, hogy a császár bukása most vissza fogja adni a trónt egy oly ágának, melynek jogsultsága a birodalom kormányzására régibb keletű, mint azé az oldalágé, melyet a detronizált császár képviselt. A várományos Jin herceg ugyanis Kuang-Hsu császárnak törvényes utódja, a ki viszont Khung hercegnek, Tau-Kuang hatodik gyermekének volt fia. Tau-Kuangot tudniillik Hien-Fung követte a császári trónon, a ki 1861-ben halt meg. Egy fiút hagyott hátra, a ki még gyermek volt, mikor Tung-Csi név alatt a trónra lépett. 1872-ben házasodott meg

TÖRTÉNETI KÉPEK.

ERNSZT LAJOS MAGYAR TÖRTÉNETI KÉPGYŰJTEMÉNYÉBŐL.

ATTILA HALÁLA.

Orlay Soma festménye.

s már három évre rá meghalt. Akkor Kuang-Hsu következett utána, szintén alig kilenc éves korában, de a kínai már megszokták az egyenes leszármazás, mert ő csak unokaöccse volt Tung-Csinak; atyja Khuin herceg volt, Tau-Kuangnak hatodik fia.

Tung-Csi császár gyermekkoránál a kormányzást egy regenség vitte, mely két asszonyból állott: Hien-Tung császárnéból és Tung-Csi anyjából, a ki az elhalt császárnak nem volt rang szerinti neje. Az előbbi hivatalos neve ez volt: «a Kelet császárnője, legfényesebb és legkegyelmesebb császárnő» — az utóbbi: «a Nyugat császárnője, legfényesebb és áldottabb császárnő».

Tung-Csi halála után újabb a két asszony lett regensé, mig nem 1881-ben a Kelet császárnője meghalt, azaz kínai hivatalos nyelven fejezte ki: «az ég vendége» lett, s a regenség a Nyugat császárnője kezében maradt. Föl kell jegyezni az igazság okáért, hogy mindkét asszony nagy bölcseséggel és tapintattal uralkodott.

Tung-Csi császár egyike volt azon ritka császároknak, a kik a trónon nőültek. Ő előtte egész 1674-ig, Kanghi császárig nem találunk erre példát, mivel a kínai császárok rendszeren már trónörökös korukban megösiülnek. Kivételet volt ez alól Tung-Csi utódja, Kuang-Hou is, a ki szintén mint császár ült meg nagy fényvel lakodalmát, Jeh-hona-li, Kuei-Hsiang tábornok lányát véve nőül, a kit «erényes, illedelmes és méltó magaviseletű leánynak» irt le a hivatalos tudósítás.

Tudnunk kell ugyanis, hogy a kínai császár, ha házasodni szándékozik — a mit úgy neveznek, hogy a «sárkány egyesülése a fönix-madárral» — nem küld leánynézőbe idegen udvarokhoz. Az igazi kínai előtt Khina az «országok középsője» s a körülötte lakó népek mind adófizetői, a kikhez a császár nem ereszkedhetik le, hogy náluk válaszon feleséget, hanem a «nyolcz zászló» nevezet alatt szervekedett pekingi katonai körökből kell nőt vennie, a kik közül nem egy a szó szoros értelmében földhöz ragadt szegény. Már egy évvel a házasság megkötése előtt parancsot küldenek a nyolcz zászló összes, megfelelő korú leányaihoz, hogy jelenjenek meg az udvarnál. Az ember azt hinné, hogy a fiatal hölgyek és a tisztességes korú mamák szíve csak úgy dagadoz a reményességtől és büszkeségtől, hogy ők, illetőleg leányaiak lesznek a választottak. Szó sincs róla; éppen megfordítva történik. Senki sem óhajta ezt a kitüntetését, hogy meg kelljen osztania a felséges úr háremét, a hová belépve, örökre elveszt szülői számára. Innen van, hogy igen sok szülő ez előtt attól sem riadt vissza, hogy leányának sánta vagy vak hírét költse, csak hogy elhárítsa magáról a nem vágyott kitüntetését. Mióta azonban az elhalt császár rájött a csalásra, azóta minden megfelelő korban levő ifjú hölgynek személyesen kell megjelennie a palotában, hol

előbb az anyacsászárné választ a megjelent hat-hétszáz lány közül, azután pedig az égfürkésztisztek tartanak szemlét a kiválasztottak fölött, hogy horoszkopjaik (jósataik) segítségével megtalálják a császárhoz éppen illő párt. És ez így megy még néhány vizsgálaton keresztül, míg csak el nem találják az igazit.

Az égfürkésztisztek állapítják meg a menyegző napját is és pedig szorosban a hold kedvező állása szerint. Rendesen úgy intézik, hogy a menyasszony ép a holdtölte pillanatában lépje át a palota küszöbét. Különben a császári hárem a császárnén kívül még kilencz elsőrangú, huszonhét másodrendű s nyolczvanegy harmadrendű feleséget foglal magában. Mint észrevehetni, e számok a kilenczes szám többszörösei, a mely a pekingi császári szertartások kedvelt jelképes száma.

A kínaiak babonássága odáig terjed, hogy halottaikat sem temetik el mindaddig, míg a jövőmondó valami «kedvező» napot nem talál a naptárban a temetés rendezésére, ez pedig elhúzódhat akár egy évig is, főleg az uralkodó-család halottjánál, a hol elég pénz lehet áldozni a jövődőlők kísérletezési és hókusz-pokuszi böjtelmezésére.

Rendes körülmények között példás és rettetés a büntetés annak, a ki Khinában a trón fölöttje ellen emeli kezét. Egy Vu-Csi-Szi nevű merénylő mandarin régés-regen hasonlő büntetést fölkonzoltak és a Czien-Tung folyóba dobtak. Azóta azonban a holt mandarin

KUN LÁSZLÓ TALÁLKOZÁSA HABSBURGI RUDOLFFAL.

Than Mór festménye.

ERNSZT LAJOS MAGYAR TÖRTÉNETI KÉPGYŰJTEMÉNYÉBŐL.

Gyermekdalok és szavalmányok. Iskolai használatra irta Hajjagó Sándor. Nagy-Kanizsa 1898. Irodalmunk gyermekeknek való költeményekben, a kétségtelen haladás dacára, nagyon szegény. Nem a mennyiséget értjük, hanem a minőséget; mert gyermekvers terem bőven, csak hogy a legtöbbször nincs köszönet benne. Pedig óhajtható volna, hogy éppen abban a korban, midőn az elme lágy mint a viasz s mélyen vésődik belé minden benyomás: a fogékony, fiatal lélek a legnemesebb táplálékot nyerje. Hajjagó Sándorban megvan az igyekezet, hogy a jónak és szépnek magvát hintse el. A vallás, hazaszeretet és morál teszik versei tárgyát s helyes érzékkel többnyire magyaros versformákat választ. De igyekezete nagyobb, mint költői tehetsége s gyűjteményét a gyermekvilág és zsenge ifjúság igazán becses szellemi táplálékául nem tekint-hetjük.

A család támasza, regény, irta Daudet Alfonz, franciaiból fordította Gerőné-Cserhalmi Irén. Megjelent az «Athenaeum Olvasótárában», melynek három kötetét tölti be. A modern francia társadalmat nem sok író tudja oly jellemzőn és annyi szellemmel festeni, mint Daudet Alfonz. Ebben a regényében is nem a mese és bonyodalom, hanem a jellemzés ereje uralkodik. Két férfi testvér a hőse; két különböző jellem; talán magára a francia nemzetre is ráismerhetünk bennök. Az egyik egy rokonszenves, megnyerő, elmés modorú ember, a ki megnyer, meghódít mindenkit, de győngye és a sikerek még jobban megrontják. De azért ő a család büszkesége és öcsöse is örömmel fárad, dolgozik helyette, hogy bátyja megmaradhasson a család büszke támaszának. A kényeztetett ember végre maga is belátja saját léhaságát, s öcsésére mutat: a ki igaz ember, a ki hőse, a kinek zaj nélkül folytonos munkája a család fentartója. A két alakot az élet tarka, de találó alakjai és a társadalom eleven színű rajzai veszik körül. A könyv ára vászonkötésben 1 frt 50 kr.

Egyetemes regénytár. A Singer és Wolfner cég kiadásában megjelenő «Egyetemes regénytár» legújabb két kötetét Rider Haggard egyik legnépszerűbb műve «Ismeretlen ország» foglalja el. Ennek meséje is, mint a nagy képzőművész erővel dolgozó híres író legtöbb műve, Afrika belsejében játszódik. Egy darab ó-kort rajzol, oly néptörzs életét és szokásait, mely még az ó-korban szakadt Afrika belsejébe. A két kötet ára 1 frt.

Verne Gyula regényei. Egyre gyarapodik az a sorozat, melyet a Franklin-Társulat Verne munkái nek illusztrált kiadásából a magyar közönség számára közre bocsát. Most a 98—103. füzetek jelentek meg, melyek a «Hódító Robur» című regényt tartalmazzák egész terjedelmében. Ebben írja meg Verne az «Albatros» léghajó utasainak kalandos, izgatott történetét. A regény akár füzetenként 20 kr-ával, akár egybe füve 1 frt 20 kr-ért vagy díszes vászonkötésben 1 frt 80 kr-ért minden könyvkereskedésben kapható. — Verne műveinek füzetes kiadásában megjelentek a 104—107. füzetek is. Ezekben az «Utazás a föld körül» folytatását vesztük Szász Károly fordításában. Egy füzet ára 20 krajczár.

Nansen utazása lábszánkón Grönlandon keresztül. Irt a Szivós Béla. A nagynevű éjszakai utazó,

KAPISZTRÁN.

Lutz Károly festménye.

ERNSZT LAJOS MAGYAR TÖRTÉNETI KÉPGYŰJTEMÉNYÉBŐL.

Madarász Viktor festménye.

MÁTYÁS KIRÁLYT A MAGYAR KÜLDÖTTSEG FÖLKERESI PRÁGÁBAN.

Nansen utazásának legérdekesebb részletei vannak a kis könyvben népszerűen ismertelve s a szövegbe ígatott harmincz szép képpel érdekessé és vonzóvá téve. Könnyen érthető, zamatos, magyaros stílusa különösen alkalmas teszi arra, hogy egyetlen ifjúsági és népkönyvtárból se hiányozzék. Nagy előnyére szolgál a rendkívüli olcsó ár is, t. i. csak 20 krajczár. Az érdemes munkát a Franklin-Társulat a «Vasárnapi könyvtár»-ban (35. füzet) adta ki. Kapható a kiadótársulatnál, valamint minden könyvtárban is.

Az Irodalomtörténeti Közlemények, a Szilády Árontól szerkesztett folyóirat 8 dik évfolyamából közelebb a 4-ik füzet jelent meg három nagyobb (Kisfaludy Sándorról, Csokonai «Dorottya»-járól és Kemény Zsigmondról szóló) közleménnyel, adattárral, irodalomtörténeti repertoriummal, s név- és tárgymutatóval. A jelen füzet az ezidei évfolyamat fejezi be. Az évnegyedes füzetekben megjelenő folyóirat a magyar tud. akadémia kiadványa. Égész évi előfizetési ára 5 frt; egy-egy füzet ára 1 frt 50 kr.

A Magyarok Története. A középiskolák alsó osztályai és a polgáriskolák használatára. Irt a Király Pál főgimnáziumi igazgató. Bevezetéssel állítja Szilágyi Sándor. Négy térképpel és számos szövegkötéssel — Ilyen címmel jelent meg közelebb az «Athenaeum» kiadásában egy 112 lapra terjedő kézikönyv, mely buzgalommal keresi azt a formát, a mint nemzetünk története a serdülő magyar ifjúságnak legegyszerűbben előadandó, hogy belőle ismeret és hazafiságot egyenlő mértékben merithessen. S ez a szerzőnek eléggé sikerül különösen a régiebb és legrégebbi időkkel illetőleg; míg a jelenhez közelebbi időkkel a rövidsége való törekvés miatt jóval hézagossában tárgyalhatja. A térképek, valamint a szövegkötéssel képek eléggé jól vannak megválogatva. A munka minden esetre érdemes a szaktanároknak figyelmére. A csinos kiállítást könyv ára 1 frt 20 kr.

A mi királynénk, a magyar népnek és ifjúságnak irta Böngréfi János. Erzsébet királynénk

népies modorban irt életre, több képpel. Ifj. Nagel Ottó kiadása Budapesten. Ára kemény kötésben 20 krajczár.

Fesztly-kiállítás. A műcsarnokban még a téli tárlat előtt érdekes külön kiállítás lesz. Fesztly Árpád állítja ki két festményét, a «Báuhidai csatát» és «Zsolt vezér eljegyzését». Az ezredévi ünnepek emlékére az egyiket Komárom megye, a másikat Bihar rendelte meg a művésznel s a képek kisebbrendű vázlatai már az ezredévi kiállítás alkalmával láthatók voltak a műcsarnokban. A nagyszabású festményeken kívül Fesztlynek a két képhez készített vázlataiból és tanulmányából is lesz egy kis gyűjtemény. Az értékes kiállítást körülbelül október 20-ikától a jövő hónap közepéig nézheti meg a publikum.

Vigszínház. Október 10-én drámát adtak a Vigszínházban, a spanyolok hírneves írójának Echeegaraynak «Órült vagy szent» című drámáját, melyre a Nemzeti Színházban is készültek. A magyar színházi közönségnek Echeegaray kedvelt költője mióta «Galeotto»-ját megismerte. Az «Órült vagy szent» régiebb műve, de érdekes és látkető ez is, s a közönség nagy érdeklődéssel hallgatta jelenetéről-jelenetre. Hallgatta és borzongott, mert terjedő kézikönyv, mely buzgalommal keresi azt a formát, a mint nemzetünk története a serdülő magyar ifjúságnak legegyszerűbben előadandó, hogy belőle ismeret és hazafiságot egyenlő mértékben merithessen. S ez a szerzőnek eléggé sikerül különösen a régiebb és legrégebbi időkkel illetőleg; míg a jelenhez közelebbi időkkel a rövidsége való törekvés miatt jóval hézagossában tárgyalhatja. A térképek, valamint a szövegkötéssel képek eléggé jól vannak megválogatva. A munka minden esetre érdemes a szaktanároknak figyelmére. A csinos kiállítást könyv ára 1 frt 20 kr.

Ez a drámája is kegyetlen történet, melyben az erkölcsi tartalom kevesebb, mint a hatásadászat. Szintén társadalmi kérdést boncol benne, ridegen, de költői erővel. A kérdés az, hogy van-e helye az ideális igazságnak és becsületességnek a mi társadalmunkban. Don Avendolo Lorenzo ilyen igazságos ember. Tiszta és szepőtlen, és fanatikus ereje van hozzá, hogy mikor erkölcsi érzelmeivel összeközelebbe jön, akkor is az igazságot engedje győzni maga fölött. Lorenzo igen gazdag, szereti családját. Leánya: Inez is személyné. A leány és Eduardo herceg szenvedélyesen szeretik egymást és a szülőknek nincs is okuk akadályozni a szerelmet. De ép ekkor tudja meg Lorenzo, hogy ő egy csempészett gyermek. A rang, a vagyon, melyben él, meg nem illeti. A regényes titkot egy öreg asszony, Juana fedezi föl előtte. Juana mint dajkája élt eddig a házban. Most haldoklik, s elmondja Lorenzonak, hogy ő az anyja. A kit anyjának hitt, gyermektelen volt, azért történt a csempészet. Juana a Lorenzo nevelő-anyjának saját levelével bizonyítja ezt. Az igazságos Lorenzo többé nem akarja tehát megtartani a vagyonát, legyen boldogtalan leánya is, a kit most már a herceg nem fog nőül venni. Juánaknak, a ki most látja, hogy milyen örvénybe jutott fia, még van annyi ereje, hogy megemissíti a bizonyító irást s a borítékba üres papírt tesz, aztán meghal. Avendolo eddig is exaltált embernek tartotta egész környezete, s most, midőn kijelenti, hogy a vagyonát átadja azoknak, a kiket illet, s ő az igazság útján halad — tébolyodottnak mondják. De Lorenzo bizonyítani akar, előveszi a borítékot; abban pedig nincs semmi bizonyítvány. Gyauu támad benne, hogy saját családja semmisítette meg a bizonyítékot, csak hogy megtarthassák a vagyonát. Az orvosok most már kimondják rá, hogy örült. Ez egy becsületos ember kegyetlen története, a ki mint sötét szent jelenik meg, s a kiről nem is tudjuk világo-

V. LÁSZLÓ NEVELTETÉSE.

Székely Bertalan festménye.

san, hogy nem az öröklet kényszere uralkodik rajta, mikor tönkre tenni készül családját. Az igazság ily zord fölállítása nem költői igazság, mert ennek mindig megnyugtatónak kell lenni. A heves drámai anyag teljes feldolgozására a Vígyszínháznak nincs kellő ereje. A főszerepben Gál azonban erőteljes alakítást nyújtott. A többiek pontos összejátékban emelték az előadást. Így Hunyadi Margit (Juana), Négrády Jolán (Ines), Harasztai Hermin, Rostagni Irén, Balassa és Beregi. A darabot Szalai Emil jól fordította magyarra.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia október 10-dikén Tóth Lőrincz elnöklete alatt ülésezett. Téglás Gábor olvasta föl Herodotos Dáciára vonatkozó geográfiai adalékai című értekezését.

Herodotosnak a régi Dácia déli határvonalával és az agtariszok földjével kapcsolatba hozható foljgyezéseit idáig csak nyelvészeti segítséggel, főleg Safarik Józsefnek, a szlávismusz apostolá-

nak meghatározásai szerint ismeri irodalmunk. Téglás Gábor az Al-Dunával kapcsolatosan szerzett helyszíni észleletei közben ismervén föl az érvényben álló magyarázatok tarthatatlanságát, részletes helyrajzi összehasonlításokkal megállapította, hogy az Istrosnak a skythak földjéről Herodotos által felsorolt mellékveizeiben a keleti és déli Kárpátok legjelentékenyebb vizeit bírjuk. A Naparis, melyet ugyancsak felsorolt Herodotos, nem is tartozik az Isterhez, hanem a Dujeperrrel azonos. Téglás tanulmányainak másik eredménye, hogy Herodotos korában a Haimos-hegységet egész az Al-Dunáig képzelték és ezért föltették, hogy az Olt s a Temes a Haimosból ered. Az Aurasban Téglás a Zul helyett a Karast állapította meg. Most, a helynevek törvényes rendezése alkalmából nem érdektelen tudni azt sem, hogy a skytha ősi folyónevek a romániai lapályon is olyan formában örökösödtek meg, a mint azokat a magyar befolylás kiegészíté. Utána Komáromy András lev. tag mutatta be Veress Endre értekezését Erdély fejedelmi interregnuma címzen. Mind a két előadást tetszéssel fogadták.

MI UJSÁG?

* Lapunk mai száma a rendes két és félvenyi terjedelemben 48 képpel jelenik meg, melyek mind Ernszt Lajos nagybecsű magyar történeti képgyűjteményéből vannak véve. Ez érdekes gyűjtemény részletes ismertetését ez alkalommal először, lapunkban veszi a közönség, s az abból most bemutatott képek közt is sok van, melyek ez alkalommal kerülnek először nyilvánosságra. Így többek közt a XVI. és XVII. századbéli viseletképek, a Rudolf királynál járt persz követek arcképei, Kazinczynek Kreizinger által festett egyik legjobb arcképe, Arany János, Vörösmarty, Madách, báró Orczy, Toldy Ferencz, Csiky arcképei, Orlai «Petőfi Debreczenben» című ismert festményének első vázlatla, továbbá a művészek saját festésű arcképei közül a Barabás, Burghardt és Kozima hármasképe, ifj. Markó, Brocky, Lotz és Székely Bertalan arcképei, stb. A törté-

ZRINYI KIBOHANÁSA.

Székely Bertalan festménye.

ERNSZT LAJOS MAGYAR TÖRTÉNETI KÉPGYŰJTEMÉNYÉBŐL.

neti festmények (Székely, Lotz, Orlay, Than) képei s a szobrok mind a «Vasárnapi Ujság» mai számában jelennek meg először. Hogy e kiválóan érdekes közleményt együtt, megszakítás nélkül adhatjuk, «Regénytár»-unk közleményeinek folytatását is jövő számunkra kellett halasztanunk.

A királyt e hó 15-dikére várták Budapestre. Az udvartartás egy része már a héten megérkezett. A király útja éjjelre volt kitűzve, reggeli 5 órai megérkezéssel. Délután a király Gödöllőre készült, hol több napig marad.

A királyné emlékezete. E hó 10-ikén volt harmincz napja, hogy Erzsébet királyné nemes szívének dobogása megszűnt. Ezt a napot is sok helyen megülték az emlékezés bánatával és gyászával. Budapesten a tudomány-egyetem is ezen a napon tartotta gyászünnepét, s Beöthy Zsolt egyetemi tanár ékes szavakkal és mély megilletődéssel emlékezett meg a magyarok Nagyasszonyáról, kit gyászol az egész nemzet. A gyász külső jeleinek használatát harmincz napra állapították meg. De a fekete zászlók még künn lobognak mindenfelé. Csak azokat vonták be, melyeket eső és szél megtépett. A többit künn hagyják, a míg el nem pusztulnak. Erzsébet királyné szobrára pedig egyre foly az adakozás. A törvényhatóságok, városok és nagy testületek java része még nem állapíthatta meg a szoborra adandó összegeket, mert közgyűlési határozat szükséges. De máris félmillión felüli összeg gyűlt össze a szoborra. Minthogy a két részből álló birodalomban Magyarország emel emléket a vér-

napján, október 21-én művészi márvány-szarkofágba helyezik, a melyet most állítanak föl a templom északi kápolnájában. Az egész kápolnát átalakítják és művészi díszítéssel látják el. A gyászünnep végleges rendjét most állítja egybe a miniszterelnökség, míg az ünnep egyházi részét és a szertartás módozatait a hercegprímás állapítja meg.

A szerzői jog szakértői. A közoktatásügyi miniszter a szerzői jogról szóló törvény értelmében Budapesten alakított állandó szakértő-bizottság elnökévé Szily Kálmán miniszteri tanácsost, a Tudományos Akadémia főtitkárát, alelnökévé pedig Végvári János kir. kuriai bírót nevezte ki, a bizottság hat éves megbízatásának lejártáig terjedő időre.

A párisi kiállítás magyar kormánybiztosa, Lukács Béla volt kereskedelmi miniszter, Fittler Kálmán műszaki igazgató kíséretében két heti tartózkodásra e hó 12-ikén Párisba utazott. Ugyanakkor Párisban fognak tartózkodni a kiállításban résztvevő többi idegen államok képviselői is, s ez alkalomból a még függőben levő kérdések végleges eldöntése várható.

Gróf Zichy Jenő Pekingben. Pekingből, a hol most felfordultvilág van, az a hír jött, hogy e hó 8-ikán gróf Zichy Jenőt a kínai miniszterek kü-

gyarországi Hirlapirók Nyugdíj-intézete» küldött-sége nevében Hegedűs Sándor képviselő intézett beszédet Falkhoz, a ki szíves szavakban köszönte meg az intézet üdvözlését. A «Pester Lloyd» szerkesztősége szép feliratot nyújtott át, a pesti Lloyd társulat pedig érdekes ajándékról gondoskodott. Még a következő napokon is folyton érkeztek a táviratok és levelek az ország minden részéből, sőt távol külföldről is.

Emléktábla Pálffy Albertnek. A békésmegyei közművelődési egyesület elhatározta, hogy a tavaly elhunyt érdemes írónak: Pálffy Albertnek gyulai szülőházát emléktáblával jelöli meg. Az ünnepélyre az egyesület meghívja a budapesti irodalmi társaságokat; az emlékszó megartására pedig Gyulai Pált kéri fel.

A színészmenedékház vége. Az országos színész-egyesület egyik vágya volt, hogy elagott színészek számára menedékhelyet állíthasson, melybe öreg napjaikra elvonulhatnak biztos fedél alá, egészségsége levőre. Találtak is erre alkalmas helyet parkkal, épülettel Nagy-Surányban, megvették, berendezték. Eleinte egy-két lakója akadt

PERZEKUTOROK (1).

Jankó János tollrajzaiból.

PERZEKUTOROK (II).

ERNSZT LAJOS MAGYAR TÖRTÉNETI KÉPGYŰJTEMÉNYÉBŐL.

tanú királynénak, Ausztriából is azok az egyesek, kik áldozni óhajtanak a kegyeletre, Budapestre küldik adományait. De ez eddigelő oly csekély összeg, mely csakis a kegyeletben osztozik, de értetlenül hagyja a tény, hogy Erzsébet királynénak szeretett magyarjai állítanak késő időkre szóló művészi emléket.

Rudolf trónörökös szobra Mayerlingben. Mikor az Akhilleion legbecesebb műemlékeit Erzsébet királyné Korfuból elszállította Bécsbe, elvitték Rudolf trónörökösnek azt a szép szobrát is, a melyet Chiattonne szobrász készített. A szobor a trónörökös halálának helyére, Mayerlingbe került. Még maga Erzsébet királyné vitette oda. Nem a kolostorra alakított kastélyban helyezték el, hanem abban a magános villában, melyet a királyné építtetett, hogy ha néha bolyongásközben Mayerlingbe téved, legyen magát hol titokban kisírnia. Mayerling egy kis utcájában van ez a villa, ablakából rálátni a trónörökös egykori vadász-kastélyára.

III. Béla király temetése. Október 21-dikén lesz a megható temetés, mikor Magyarország nemzeti királyai közül III. Bélának földi maradványait visszaadják az örök nyugalomnak, az egyetlen Árpád-kori magyar királynak, kit csontjaiban századok vihara megmentett, vele együtt felesége, antiochiai Anna csontjait is. A budavári koronázó Mátyás-templomban most folynak az előkészületek a királyi pár temetésének gyász-ünnepére. A csontrelyéket a minap hármasládába, illetőleg koporsóba tették. A legbelső fából, a középső üvegből és a külső részből való. Ideiglenesen egyik kápolnában őrzik. A gyászünnep

lönös kitüntetéssel fogadták és készségesen megígérték neki a kormány teljes támogatását a magyarok őshazájára vonatkozó kutatásainál. Gróf Zichy Jenőtől szeptember 9-ikéről Urgából — a mongol khán székhelyéből — keltezt levelet kapott dr. Bálint Gábor kolozsvári egyetemi tanár. A gróf ebben a mongolokról ír, kiket becsületesszinte, igaz embereknek fest.

Magyar evangélikusok Jeruzsálemben. Jeruzsálemben most épült föl az első protestáns templom, a melynek felszentelésén a német császári pár is jelen lesz. Vilmos császár és neje e hó 12-én utaztak el Berlinből, 13-án Velencében találkoztak az olasz királyi párral s aztán folytaták útjokat Konstantinápoly felé. A jeruzsálemi ünnepély október 31-én lesz, mely a reformáció emlék-ünnepé. Az ünnepre Vilmos császár meghívta a magyar evangélikus egyházat is, a melynek képviselőjében Zelenka Pál, a tiszai kerület püspöke el is utazott Jeruzsálembé.

Falk Miksa 70-ik születésnapja. Dr. Falk Miksa képviselő, a «Pester Lloyd» főszerkesztője, e hó 7-ikén ünnepelte születésnapjának hetvenedik évfordulóját. Ez alkalomból nemcsak pályatársai, hanem a kormány, a püspöki kar és az arisztokrácia tagjai, valamint magyarországi és külföldi tisztelők is fölkeresték üdvözlőlevelükkel. Számos külföldi jelent meg lakásán. A budapesti újságírók egyesülete küldöttéleg tisztelgett nála. Az «Ottón» írói kör Rákosi Jenő elnök vezetése alatt, a Pesti Lloyd-társulat Kohner Zsigmond és Weisz Berthold országgyűlési képviselő vezetése alatt, a Lipótvárosi kaszinó Lánzy Leó országgyűlési képviselő vezetése alatt jelent meg nála A «Ma-

is, de aztán üresen állt. Mint fölölegest, most eladta a színész-egyesület. A kastélyszéri épületet a körülvevő parkkal együtt dr. Engel Ignác és Weisz Márkus nagy-surányi lakosok vették meg. A színészmenedékház ezel vége. A színész-egyesület mintegy 7000 forintot veszített a vásáron; ennyivel volt nagyobb a vételár a mostani eladási árnál.

Gyémántmisék. Szeptember 29-én ünnepelte Esztergomban Sujánszky Antal esztergomi nagyprépost és egyházi költő pappá szentelésének 60-ik évfordulóját. Palásthy Pál címzetes püspök üdvözölte a jubilánst, méltatva az egyház s az irodalom terén szerzett érdemeit. Ezután a szeminárium tanári kara tisztelgett nála. A vármegye nevében Krupanicz főispán és a város nevében Molina Lajos üdvözölte az agg főpapot. Az érseki egyházmegye részéről Csernoch kanonok méltatta érdemeit. — Szombathelyen pedig Hermán József Jeremiás szentferencz-rendi áldozópap, 1848—49-iki népfölkelő tartotta mult hó 26-án gyémánt-misét.

A megjutalmazott czár. A dinamit föltalálója, Nobel Alfréd, végrelehetőleg tudvalevőleg tíz millió frankot hagyott a békeligára, hogy ebből azt jutalmazták, a ki a világbeke főtartása körül legnagyobb érdemeket szerez. Ezt a díjat lefegyverzési indítványával a czár nyeri el. A békeliga ugyanis elhatározta, hogy a Nobel-féle díjat Miklós czárnak ítéli oda a lefegyverzésre vonatkozó indítványáért. E jutalommal a czár is úgy fog járn, mint azok a drámáirók, kiknek művét megjutalmazták, de maga a mű aztán nem kerülhet színre.

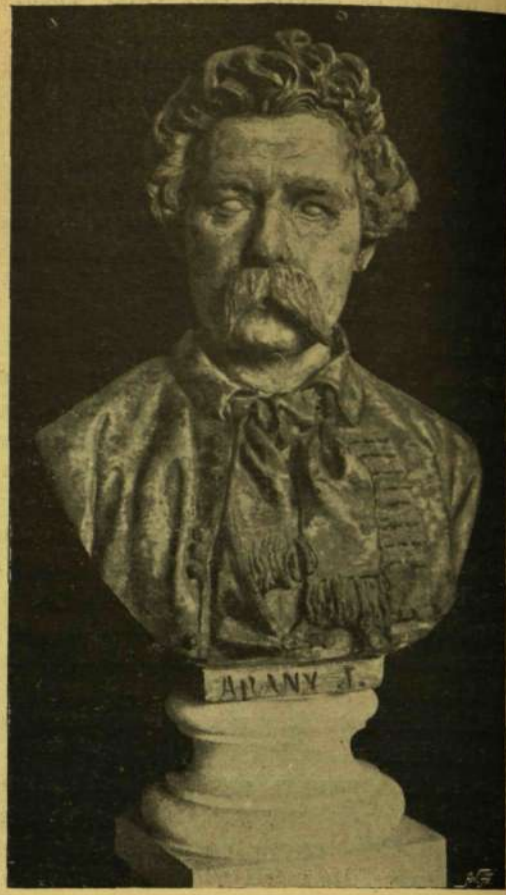
* Épségben előkerült 68 mamuth. Nassilov az orosz «Novoje Wremja» (Új idők) című napilap szerkesztője a szamojedek földén utazva, május havában a Juribei folyamból ért, melynek partján

Iszó Miklós szoborműve.
ZRINTYI MIKLÓS.

Fernkorn szoborműve.
I. FERENCZ KIRÁLY.

Iszó Miklós szoborműve.
ARANY JÁNOS.

„Én mégis azt mondom tinéktek Vakon szülött a ti érénytek”
ez olvasandó:
„Én mégis azt mondom tinéktek Vakon szülött e ti érényteke.”

Mérsékelt áru közvetlen jegyek kiadása Lugos és Német-Bogán között. A magyar királyi államasutak igazgatóságától nyert értesülés szerint f. év október hó 15-től kezdve Lugostól Német-Bogánra és viszont mérsékelt áru közvetlen menetjegyek fognak kiadni.

ERNSZT LAJOS MAGYAR TÖRTÉNETI KÉPGYŰJTEMÉNYÉBŐL.

a benszülöttek egy teljesen ép Mammuth-ot fedeztek fel. Az óriási állat valószínűleg egy közel fekvő domb elszűrésénél jutott az iszapba. Bőre és szőre teljesen érintetlen. Agyarait a benszülöttek ki akarták törni, de ez nem sikerült. Az orosz kormány a Mammuth egy egyetlen ép példányát a szent pétervári Muzeumba fogja szállíttatni.

* A szentjánosbogár fénye. Ki ne gyönyörködött volna meleg nyári estéken a világító bogarak ropkodásában? Olyanok ezek az állatok, mint a csillogó drágakövek, és a fényük a legtökéletesebb fényforrás, melyet csak ismerünk. Egy tudós amerikai tanár Langley hosszabb értekezésében foglalkozott ezekkel az érdekes teremtményekkel. A szentjánosbogár még halála után is világít hosszu ideig, a fény tehát nincsen életéhez kötve. Zöldes színű fénye tiszta oxigénben még erősebbé válik, légüres térben vagy szárazsavban ellenben kialszik. Ilyen tökéletes világosságot így kevés melegfejlesztéssel nem vagyunk képesek előállítani. Hasonló erősségű gázlámpácska 400-szor erősebb, mert a szentjánosbogár fénye a közönséges hőmérő keneső oszlopát még egy milliószor fokkal sem képes fölemelni.

* A leggyorsabb járási tengeri hajó. Az angol, amerikai és francia gőzhajózási társulatok képviselői Londonban tartott értekezletükben arról tanácskoztak, hogy mily módon kellene a Német Lloyd egyik hajója által megtett gyorshaladást elérni? Ugyanis a Német Lloyd „Kaiser Wilhelm” nevű gőzöse az utat Brémából New-Yorkba 5 nap, 22 óra és 45 másodperc alatt tette meg, visszafelé pedig, vagyis New-Yorkból Brémába 5 nap 15 óra és 10 perc alatt jutott el. Ennél gyorsabban még egy hajó sem haladt a tengeren.

* Mozdonyok fűtése petrolummal. Az arlbergi alagutban közlekedő mozdonnyokat nem kőszénrel, hanem petrolummal fűtik, leginkább pedig azért, hogy az alagutban a már több ízben veszélyessé vált füstképződést elkerülhessék. A petrolummal való fűtés sokkal olcsóbb, mint a legjobb angol kőszén használata, a mennyiben 100 kilogramm petrolummal annyi gőzt lehet fejleszteni, mint 139 kiló angol kőszénnek. Megjegyzendő, hogy a mozdonnyok fűtésére csak a finomított petrolum maradékait, vagyis eddig hasznavehetetlennek tartott részeit használják.

* Óriási hordó. A világ legnagyobb hordóját a kaliforniai bortermelő társaság egy külön e célra épült fészében tartja. A hordóban 3600 hektoliter bor van, melyet két gőzszivattyú hét óra alatt töltött a hordóba.

* Összinte sorok egy állatvédő albumába című versünkre, mely a „Vasárnapi Ujság” f. évi 35-ik számában jelent meg, utólag azt kívánja megjegezni a szerző Szabolcska Mihály, hogy az állatvédőket semmi egyéb dolgaikban — természetesen, — nem akarta megbántani. S itt egy sok félreértésre okot adott íráshibát is kijavít. E helyett ugyanis

ERNSZT LAJOS.

idei év forgalma már kétszeresen fellühdül a előbbieket. Ez okból alkalomszerűnek véljük, hogy felhívjuk a tisztelt olvasók figyelmét erre a hézagpótló vállalatra.

Krieger-féle Akácia Arczcrème 1 frtt. Szappan 50 krtré kapható országos győgszertárakban. Főraktár Budapest, Kálvin-tér, „Korona” győgszertár.

A termes gőzhajók 1898. évi nyári menetrendje Fiume-Venezze és Fiume-Ancona között. Fiume és Venezia között az elegáns „Dániel Ernő”, Fiume Ancona között pedig a legnagyobb kényelemmel berendezett „Villám” nevű gyorshajó közlekedik.

Ezen gőzhajók az I. helyen kívül még külön lukszus osztálytal is bírnak, melyek külön teremmel, kitűnő ágynak tartalmazó kabinetekkel, dohányzóteremmel, villamos világítással vannak ellátva.

A „Villám” nevű gőzhajó a termen kívül még egy kisebb 4 lálólhelyelt ellátott családi teremmel (salon privé) is bír, mely külön megrendelhető. Ezen termeshajók menetrendje április hó 1-től október 31-éig a következők:

Fiuméből indul Velenczébe minden kedden és szombaton 8 órakor este, csatlakozásban a Budapestre este 7 óra 40 perczkor érkező gyorsvonathoz, érkezés Velenczébe másnap reggel 7 órakor.

Velenczéből indul Fiuméba minden hétfőn és csütörtökön este 7 óra 30 perczkor a szt. Márk-térről, érkezik Fiuméba másnap reggel 6 óra 30 perczkor, csatlakozásban a Budapestre 7 óra 25 perczkor reggel induló gyorsvonathoz.

Fiuméből indul Anconába minden hétfőn és csütörtökön este 8 órakor, csatlakozásban a Budapestre este 7 óra 40 perczkor érkező gyorsvonathoz, érkezés Anconába másnap reggel 6 órakor, csatlakozásban a Rómába induló gyorsvonathoz.

Anconából indul Fiuméba minden szerdán és szombaton este 8 óra 30 perczkor, csatlakozásban a római, nápolyi és bolgari gyorsvonatokkal; érkezés Fiuméba másnap reggel 6 óra 30 perczkor, csatlakozásban a Budapestre reggel 7 óra 25 perczkor induló gyorsvonathoz.

A tengeren való hajóátkelés 10 órát vesz igénybe. Budapest-Fiume között gyorsvonaton, onnan Anconáig vagy Velenczéig gőzhajón együtt fizetendő: a gyorsvonat I. osztályáért és a gőzhajón a lukszus osztályért ágygyal együtt 20 frt. A gyorsvonat I. osztályáért és a gőzhajón az I. helyért ágygyal együtt 18 frt, csak a gőzhajón a lukszus osztályban ágygyal együtt 8 frt, csak a gőzhajón az I. helyen ágygyal együtt 6 frt.

A fentebbi utirányon át közvetlen menetjegyek adatnak ki következő árakon a gyorsvonaton: Budapest Fiume között I. oszt. 12 frt, II. oszt. 8 frt.

Bpest-Firenze	Fiume	L. o. 75-80 ft. II. o. 55-45 ft. III. 30-15 ft.
• Genua	Velen.	• 92.50 • 67-25 • 36-55 •
• Milánó	csónát	• 71-95 • 52-85 • 28-70 •
• Turin		• 92.25 • 67-10 • 36-45 •
• Nápoly	Fiume-An.	• 104-45 • 75-55 • 41-05 •
• Róma	csónát	• 76-05 • 55-65 • 30-30 •

Ezen jegyeken kívül Budapestről Bari, Bettaglia, Bologna, Livorno, Padua, Pisa, Verona állomásokra is adatnak ki közvetlen menetjegyek. Bővebb értesítés nyerhető a magyar kir. államasutak városi menetjegyet-irodáiban, a Cook-féle utazási irodában.

HALÁLOZÁSOK.

KLAMARIK JÁNOS, a közoktatásügyi miniszterium nyug. államtitkára, kinek oktatásügyünk fejlesztése körül oly nagy érdemei vannak, e hó 8-ikán reggel

elhúnyt Besztercebányán szívizéhlühűsében 66 éves korában. Pályáját mint tanár kezdte több vidéki gimnáziumban, s kivált a besztercebányai gimnáziumban teljesített a közjó és hazafiság számára jelentékeny szolgálót. 1876-ban a besztercebányai tankerület főigazgatója lett; 1887-ben szolgálatára a miniszterumba hívták, hol csakhamar osztálytanácsosnak, majd pedig miniszteri tanácsosnak nevezték ki. Új állásában kiváló tanügyi politikusként és államigazgatásnak bizonyult. A tanügyi irodalom terén is működött s szak-, valamint másféle lapokban írott dolgozatai, értekezései is jó hírnevet szereztek neki. Közpályán való szolgálatának 1894-ben ülte meg a negyvenedik évfordulóját. Erdeméről még lesz alkalmunk megemlékezni.

PONTÉLY ISTVÁN, történetíró, rövid szenvedés után a Temesvár melletti Szabadfalva községben meghalt. Pontély 25 évig volt a temesvári főgimnázium tanára és a délmagyarországi társulat titkára, a délvideki magyar mozgalomnak egyik legbuzgóbb harozosa. Utóbbi években szívhibája miatt nem tanárkodhatott s Szabadfalva község plébánosa lett. Halálát vérmérgezés okozta. Az elhunyt 59 évet élt.

Elhunytak még a közelebbi napokban: VERNBÉR PÉTER, cz. prépost, rimaszombati plébános, Rimaszombatan. — ID. LÁNYI PÉTER, Liptó megye egykori szolgabírája és törvényhatósági bizottságának tagja, Lányi Bertalan, min. tanácsos édes atyja, 82 éves korában, Liptó-Hibben. — GOLDBRUNNER SÁNDOR, Selmeczbánya egykori polgármestere, Selmeczbánya, Kormoczbánya, Ujbánya és Bakabánya sz. kir. városok főispánja, 92 éves korában, Selmeczbányán. — OROSZ KÁROLY, negyvennyolcas honvéd, mezőkövesdi községi jegyző, 74 éves korában, Mező-Kövesden. Bem táborában küzdött végig a szabadságharozot. Később csendbiztos lett Borsodnyégyben. — DR. THOMÁN IMRE, a bécsi közpörház és Rudolf-körház volt segédorvosa, volt magyar kir. honvéd-törzsorvos és 1848-49-iki honvéd tüzérhadnagy, 79 éves korában, Sátoralja-Ujhelyen. — NYÉKI MÁRCS GÉZA, volt negyvennyolcas huszárfőhadnagy, Mohács-Szigeten, 75 éves korában. — KOZICHARD FERENCZ DR., nyug. miniszteri titkár, 40 éves korában, Budapestben. — SKÁLA JÁNOS, államasutak üzletvezető, az államasutak egyik legrégebb tisztviselője, ki negyven esztendői szolgálata alatt kitűnt szorgalmával és szakértelmével, Budapestben. — HUNYADI LÁSZLÓ, volt 1848-49-es honvédhuszárhadnagy, Jász-Apáti község jegyzője, Jász-Apátin. — RUDOLF JÁNOS, a lévai takarékp. és hitelintézet főkönyvelője, 59 éves korában. — HORVÁTH JÁNOS, 1848-49-iki honvédhadnagy, a budapesti honvédmenedékház lakója, Budapestben. Sok esztendőn át megtakarított hatvanhét forintnyi pénzcsékjét az intézetbeli bajtársaknak hagyta. — SCHLEIFER HENRIK, 1848-49-iki nemzetőr, pozsonyi kalaposmester, 88 esztendősen korában, Pozsonyban. — LAURENTY JÁNOS, Pozsony vármegye levéltárnoka, 1848-49-es honvédtitisz, Pozsonyban. — HELLER JÁNOS városi bizottsági tag és 48-as tüzérfőhadnagy. Baján. — DR. BARTHA KÁLMÁN, csongrád megyei arvaszéki ülnök, Szentesen. — FRIVALDSZKY KÁLMÁN, szolnoki rendőr-alkapitány, 57 éves korában. — MATTL ANTAL, szolvaiai volt körjegyző, Przemyslben. — SCHOLZ MICHÁLY, a magyar államasutak hivatalnok, 38 éves korában, Nagy-Béliczen. — BERGEBEN BENJAMIN, máteszalkai nagybirtokos, 86 éves korában. — EDER EDE, szatmár-egyházmegyei pap, halmai plébános, életének 49-ik évében. — VEZEKÉNYI HORVÁTH LAJOS, ügyvéd, a győri ügyvédi kamara választmányi tagja, s a győri ev. gyülekezet másodfelügyelője, Győrött. — VINCZE JÓZSEF, 1848-49. honvéd huszár a Württemberg ezrednél. — SZÉKÁCS PÁL, földbirtokos, 33 éves korában, Pusztapoldon. — KARAGYENA SÁNDOR, 1848-49-iki honvédszázados, a kit annak idején Damjanich a harcmezőn léptetett elő kapitányává, 71 éves korában, Temesvárott. — MAKÁRVÖLGYI WEIDINGER ALAJOS, nyug. m. kir. honvédrezorvos, 62 éves korában, Pécsen. — WISSY JÓZSEF, a hőségi járás főszolgabírája 44 éves korában, Hódáságon. Holttestét O-Becserre szállították. KNOMMER JÁNOS, földbirtokos, nyug. uradalmi tisztartó, 71 éves korában, Kis-Tokajban. — ID. VALKÓ MIHÁLY, gyártulajdonos és városi tanácsos, 63 éves korában, Gölniczbadányon. — SÁNDOR KÁLMÁN, kir. főmérnök, az esztergom megyei államépítészeti hivatal főnöke, 49 éves korában. — KLITSCHER JÁNOS, negyvennyolcas honvéd, Szerb-Szent-Péter község volt bírja, 90 éves korában. — VASANTSI MIKLÓS, Fehérmegye volt bizottsági tagja, 52 éves korában,

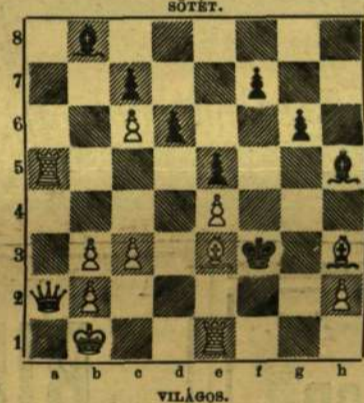
Budapestben; holttestét Felcsuthra szállították. — DR. VAVRIK ÁGOSTON, nyug. m. kir. honvéd-ezredorvos, 60 éves korában, Jászberényben. — BETHLEN OLIVÉR grófné, szül. Naláczy Jozefa báróné, 74 éves korában, Sósodon. A grófné özvegye volt Bethlen Olivér gróf honvéd alezredesnek, a kinek a szabadságharozban nevezetes szerep jutott és a ki híres tagja volt a magyar emigrációknak. Az elhunyt első férje Csáky György gróf volt. Sósodon, a hol a halál érte, leányánál, Mühlfeld Szergiusz orosz követ özvegyénél volt látogatóban.

SZONTÁGH ABRAHÁMNÉ, szül. Szalacsy Lídia, Szontágh Abrahám dr. egészségügyi tanácsos felesége, 51 éves korában, Budapestben. — GRÓF KREITH BÉLANÉ, szül. Farnék Janka, hosszas szenvedés után szívizéhlühűsében, 47 éves korában, Budapestben. — ÖZV. DOMÁLYSI HOITSY SÁNDORNÉ, szül. kecskeszi Csernyus Ida, Hoitsy Pál nagynője, 61 éves korában, Pilsen. Elhunyt kiterjedt rokonság gyászolja, közte a Hoitsy, Forgách gróf, Nánássy, Csernyus és Madách családok. — ÖZV. SZÉKELY JÁNOSNÉ, szül. Szarvadi Zsuzsanna, 75 éves korában, Kolozsváron. — VASQUEZ LUZZA grófné, Budapestben 72 éves korában. Az elhunytban Vasquez Idalie grófné, az Operaház művésznője anyósát gyászolja. — FÖLDVÁRTNYÉ-KERN EMILIA, a fővárosi társaskörökben jól ismert úrnő, Versaillesben. Házánál sok művész megfordult (Liszt és Munkácsy is), s ki maga is több szegény énekesnő tanulmányát elősegítette. Gyakran időzött Párisban, hol bensőbb barátság kötötte a Munkácsy-családdhoz. Holttestét Versaillesből Budapestre szállították. — ÖZV. DANILOVITS TIVADARNÉ, szül. Haluskay Aurélie, 50 éves, Budapestben. — KRÁLYI VILMOSNÉ, szül. Beseney Janka, a laczházai organista kántor-tanító neje, Beseney Jánosnak, Laczháza sok ideig volt főbírájának leánya, 24 éves korában.

SAKKJÁTÉK.

2082. számú feladvány, Salminger S.-től.

(I. díjat nyert.)

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

A 2066. számú feladvány megfejtése. Dubbe F.-től.

Világos.	Sötét.	Világos.	a.	Sötét.
1. Hb5-d4	--- Kd3-c4 (a)	1. ---	--- Kd3-e3 (b)	
2. Fe3-a5	--- Kc4-d4	2. Fe3-e1	--- Kc3-e4	
3. Fa5-b6	--- Kd4-e4	3. Fe1-f2	+ stb.	
4. Hb7-a5 mat.				

Helyesen fejtették meg: Budapestben: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Szallady Zoltán. — Kecskeméten: Balogh Dénes. — A pesti sakk-hör.

Szerkesztői mondanivalók.

Kormos Pali és szomszédjai. Elbeszélés. A népies történet nagyon hosszadalmasan van megírva, a mi az olvasó figyelmét kifárasztaná, annál is inkább, mert a nyelvzet sem kifogástalan s a mese egész szerkezete nem olyan, hogy az érdeklődést felkeltethetné s ében tarthatná.

Egy álom. Rajz. Nagyon is fellengősen megírt dolog, melynek magva tulajdonképen alig van, s a kezdő is meglátszik minden során.

Nem közölhetők: Vasárnapi gondolatok. Hozzá, Gyarló kísérletek. — A makói lány. Kis ablak. A hamvai erdőm. Legesinosabb az utolsó; az első

KÉPTALÁNY.

A „Vasárnapi Ujság” 39-ik számában közölt képtalány megfejtése: Nyugtalanít a kincs, akár van, akár nincs.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Királyi Pál-utca 4. sz.)

Gummiáruk, betegpótlási ezikkek érvényesítők (összerak F. Bergerand párisi gyárostól) legelőnyösebben beszerezhetők Polgár Sándor egyetemi kötszeresznál, Bpest, Erzsébet-körút 50. 6784

Vese, húgyhólyag, húgydara és kövszény-bénalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál, orvosi tekintélyek által

a Lithion-forrás

Salvator

Kitűnő sikerrel rendelve lesz. 7523

Húgyhajtó hatása!

Kellemes ízű! Könnyen emészthető!

Kapható ásványvizetáraskezdőkben és győgszertárakban. A Salvator-forrás igazgatóságán Eperjesen.

Budapestben, főraktár Édeskuty L. urnál.

WEINWURM ANTAL

Ásványvíz elő magyarországi chemi graphia művésze.

Budapest, IV., Károly-utca 3.

Készít mindenféle orvosi és higiéniai eszközöket, autotypia, phototypia, chemigraphia és chromotypia utján. Alapszék, térkép, hálósatok fotó-illusztráció, a legújabb technikákban az alkalmazott művészetek. Külön berendezés házon kívül való fénykép- és térképészre.

7470

Henneberg selyem

csak akkor valódi ha közvetlen gyáraimból rendelik

7532

fekete, fehér és szines 45 krtól 14 frt 65 krajezárig méterenként — sima, csikos, kockázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín és árnyalatban stb). Ruhák s blouskra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámentesen és házhoz szállítva. Minták postafordultával. Magyar levelezés. — Svájczba kötszeres levélbélyeg ragasztandó. HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichben (cs. és kir. udvari szállító).

